

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Krynica-Zdrój, 2025

Zamawiający:

Gmina Krynica-Zdrój
ul. J.I. Kraszewskiego 7
33-380 Krynica-Zdrój

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska
Analityk – Oliwia Machalska

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	8
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy	8
1.2. Analiza SWOT	14
1.3. Potencjał Gminy	17
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	19
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	23
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy	41
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	41
3.2. System powiązań przyrodniczych	44
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.....	48
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	50
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	61
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrona powietrza, przyrody i krajobrazu	61
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	65
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	67
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	69
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	70
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	72
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	76
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko	76
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	76
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.....	78
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	79
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Krynicy-Zdroju	82
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych .	82
8. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	86
Spis tabel i rysunków	91

Wstęp

Strategię rozwoju jednostki samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie art. 10e. i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.).

Strategię rozwoju sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści, w szczególności: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i obszarów strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Krynicy-Zdroju, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynicy-Zdroju w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2031 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynicy-Zdrój z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026;
- Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Cele zakładane do realizacji przez Gminę wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym

osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Krynicy-Zdroju zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Krynicy-Zdroju, obejmujące modernizację układu drogowego oraz rozbudowę infrastruktury drogowej, a także rozwój ścieżek pieszo-rowerowych, parkingów oraz transportu publicznego, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą nr 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. Głównym celem Programu jest: Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe:

1. Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienie narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości,
2. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków,
3. Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031 jest „Infrastruktura społeczna wzmacniająca tożsamość lokalną i atrakcyjność turystyczną”. Cel ten obejmuje działania związane z ochroną, rewitalizacją i popularyzacją dziedzictwa kulturowego oraz historycznego. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia została przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

Określona w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wizja brzmi: „Małopolska regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej.”.

Tak rozumiana wizja będzie realizowana poprzez cel główny sformułowany jako: „Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym.”.

Cel główny Strategii będzie realizowany w ramach pięciu obszarów tematycznych, dla których zostały zdefiniowane cele szczegółowe:

- Małopolskie – Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie;
- Gospodarka – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka;
- Klimat i środowisko – Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej;
- Zarządzanie strategiczne rozwojem – System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030;
- Rozwój zrównoważony terytorialnie – Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach.

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031 jest spójna z założeniami Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, zarówno w zakresie wizji, jak i celów szczegółowych. Dokument gminny wpisuje się w regionalne dążenie do zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i terytorialnego, uwzględniając specyfikę uzdrowiskowo-turystyczną Krynicy-Zdroju. Cele i kierunki działań Gminy odpowiadają priorytetom wojewódzkim w zakresie wzmacniania jakości życia mieszkańców, rozwoju usług społecznych, kultury i rekreacji, wspierania nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki opartej na lokalnych potencjałach, a także ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Jednocześnie Strategia Gminy akcentuje znaczenie dziedzictwa kulturowego, aktywności społecznej oraz zrównoważonego wykorzystania walorów przyrodniczych, co pozostaje w pełnej zgodności z obszarami tematycznymi Strategii „Małopolska 2030”. Dokument gminny stanowi tym samym lokalne uszczegółowienie i uzupełnienie polityki rozwoju Województwa Małopolskiego, przyczyniając się do wzmacniania spójności terytorialnej regionu oraz realizacji celów rozwoju na poziomie regionalnym.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynicy-Zdroju na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy

Sfera społeczna

Sfera społeczna Gminy Krynicy-Zdroju charakteryzuje się niekorzystnymi trendami demograficznymi. Gmina od kilku lat doświadcza systematycznego spadku liczby mieszkańców, wynikającego zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i utrzymującego się ujemnego salda migracji. Uwidacznia się także proces starzenia się społeczeństwa poprzez zwiększający się udział osób starszych w strukturze wiekowej oraz zmniejszający się zasób ludności w wieku produkcyjnym. Zjawiska te mogą w dłuższej perspektywie prowadzić do ograniczenia potencjału rynku pracy, rosnącego obciążenia systemu opieki zdrowotnej

i społecznej oraz wyzwań w zakresie utrzymania jakości usług publicznych. Gmina powinna podjąć działania, które zatrzymają powyższe procesy. Niezbędne jest tworzenie warunków, które będą sprzyjać zakładaniu rodzin m.in. rozwój żłobków oraz wsparcie młodych ludzi w uzyskaniu mieszkań. Ważne jest także podnoszenie atrakcyjności Gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę, transport, kulturę i rekreację. Równocześnie Gmina powinna starać się zatrzymywać mieszkańców w wieku produkcyjnym, rozwijając lokalny rynek pracy i wspierając przedsiębiorczość. Wobec rosnącej liczby seniorów konieczne będzie rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych oraz tworzenie programów aktywizacji społecznej i kulturalnej osób starszych. Dodatkowo istotna jest promocja Gminy jako miejsca przyjaznego do życia, pracy i wypoczynku. Budowanie pozytywnego wizerunku może zachęcić nie tylko turystów, ale także potencjalnych mieszkańców i inwestorów. Wszystkie te działania razem mogą pomóc złagodzić negatywne trendy demograficzne i stworzyć warunki dla zrównoważonego rozwoju Gminy.

W obszarze edukacji obserwuje się zróżnicowaną jakość nauczania między szkołami oraz trudności w osiąganiu wysokich wyników z matematyki. Wyniki egzaminów ósmoklasisty wskazują na istotne różnice pomiędzy placówkami, co może świadczyć o nierównomiernym dostępie do zasobów, kadry, wsparcia edukacyjnego czy warunków nauczania. Ważnym wyzwaniem pozostaje także ograniczona dostępność opieki dla dzieci do lat 3. Funkcjonowanie tylko jednej niewielkiej placówki wskazuje na potrzebę rozwoju infrastruktury żłobkowej, co mogłoby poprawić atrakcyjność Gminy dla młodych rodzin.

Gmina Krynica-Zdrój dysponuje rozbudowaną ofertą kulturalną, sportową i rekreacyjną, która opiera się zarówno na tradycjach uzdrowiskowych, jak i na bogatej infrastrukturze. Działalność instytucji kultury oraz organizowane wydarzenia wzmacniają kapitał społeczny i poczucie tożsamości lokalnej. Gmina Krynica-Zdrój ma ugruntowaną renomę uzdrowiska i miejscowości turystycznej, co stanowi jeden z jej największych atutów. Status ten przekłada się na międzynarodową rozpoznawalność, przyciągając nie tylko kuracjuszy, ale i turystów, co z kolei wzmacnia lokalną gospodarkę oraz sprzyja rozwojowi sektora usług i przedsiębiorczości. Istotnym elementem jest, wobec tego stopniowe rozwijanie nowoczesnych obiektów rekreacyjnych dostępnych przez cały rok, które mogłyby uzupełnić istniejącą ofertę Gminy. Obecna infrastruktura turystyczna jest rozbudowana, jednak dalsze wzmacnianie funkcji rekreacyjnych pozwoliłoby lepiej odpowiadać na rosnące oczekiwania turystów oraz potrzeby mieszkańców. Inwestycje w tego typu obiekty mogłyby dodatkowo zwiększyć atrakcyjność Gminy w okresach pozasezonowych oraz podnieść komfort życia lokalnej społeczności, oferując całoroczne możliwości aktywnego wypoczynku.

System pomocy społecznej funkcjonuje stabilnie, zapewniając mieszkańcom dostęp do podstawowych usług wsparcia. Jego mocną stroną jest szeroka oferta dostosowana do

potrzeb różnych grup: dzieci, rodzin, osób z niepełnosprawnościami, starszych czy uzależnionych. System ten nie ogranicza się do udzielania wsparcia materialnego, ale obejmuje także działania profilaktyczne, integracyjne i terapeutyczne. Jednak wobec zwiększającej się liczby osób starszych i rosnącego zapotrzebowania na świadczenia konieczne będzie dalsze poszerzanie oferty usług opiekuńczych, a także działania edukacyjne w zakresie zdrowia i profilaktyki.

Aktywność społeczna mieszkańców stanowi jeden z istotnych atutów Gminy. Funkcjonowanie licznych organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, klubów sportowych i grup nieformalnych sprzyja budowaniu wspólnotowości i angażowaniu mieszkańców w sprawy lokalne. Poziom bezpieczeństwa w Gminie jest dobry, lecz uwarunkowania terenowe, intensywny ruch turystyczny oraz sezonowość wymagają stałej gotowości służb i rozwoju działań prewencyjnych.

Strefa gospodarcza

Gospodarka Gminy Krynicy-Zdroju jest silnie skoncentrowana na mikroprzedsiębiorstwach i branżach związanych z turystyką i sanatoriami. Wysoka rozpoznawalność Krynicy-Zdroju w skali krajowej jest atutem, który wspiera lokalnych przedsiębiorców i przyciąga inwestorów. Jednocześnie tak silne uzależnienie od jednej funkcji niesie ryzyko wahań koniunkturalnych, co zwiększa ryzyko bezrobocia i niestabilności dochodów mieszkańców. Dalszy rozwój Gminy wymaga więc wzmacniania przedsiębiorczości lokalnej oraz zachęty do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Rynek pracy w Gminie charakteryzuje stabilny poziom aktywności. Jednak prognozy demograficzne wskazują na potencjalne trudności w zapewnieniu odpowiednich zasobów pracy w przyszłości. Zmniejszająca się populacja w wieku produkcyjnym oraz ujemne saldo migracji mogą skutkować niedoborami kadrowymi i ograniczaniem możliwości rozwojowych przedsiębiorstw. Konieczne jest, wobec tego wzmacnianie lokalnego rynku pracy poprzez rozwijanie kompetencji odpowiadających potrzebom przedsiębiorstw oraz budowanie atrakcyjnych warunków życia i pracy. Natomiast utrzymujący się większy udział kobiet w grupie bezrobotnych wskazuje na konieczność tworzenia bardziej elastycznych form zatrudnienia oraz zapewnienia lepszego dostępu do usług opiekuńczych. W dłuższej perspektywie może to zwiększyć aktywność zawodową tej części społeczeństwa.

Rolnictwo na terenie gminy także odgrywa istotną rolę krajobrazową, ekologiczną oraz kulturową. Produkty lokalne, rosnące znaczenie krótkich łańcuchów dostaw oraz zwiększona świadomość ekologiczna konsumentów stwarzają możliwości do rozwoju gospodarstw oraz przedsiębiorczości związanej z przetwórstwem lokalnym i agroturystyką.

Gospodarka Gminy Krynicy-Zdroju posiada znaczące przewagi konkurencyjne oparte na naturalnych zasobach i silnej marce turystyczno-uzdrowiskowej. Jej rozwój zależeć będzie od dywersyfikacji działalności, wspierania przedsiębiorczości, rozwoju kompetencji mieszkańców oraz łagodzenia skutków niekorzystnych trendów demograficznych. Niezbędne będzie również wzmacnianie odporności gospodarki na sezonowość i zmienność otoczenia rynkowego.

Sfera przestrzenna

Przestrzeń gminy Krynicy-Zdroju charakteryzuje się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi, zasobami przyrodniczymi oraz układem przestrzennym wynikającym z górskiego ukształtowania terenu. Obszary te stanowią zarówno potencjał, jak i wyzwanie w kontekście prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej.

Najważniejszym problemem pozostaje przeciążenie komunikacyjne centrum Miasta. Szczególnie w sezonach turystycznych Miasto boryka się z korkami, które wpływają na komfort życia mieszkańców, bezpieczeństwo pieszych oraz wizerunek Gminy. Zjawisku temu towarzyszą negatywne skutki, takie jak hałas, zanieczyszczenie powietrza czy trudności z parkowaniem. Dodatkowym czynnikiem hamującym rozwój jest trudna topografia. Ukształtowanie terenu sprawia, że rozbudowa sieci drogowej czy infrastruktury technicznej jest kosztowna i wymaga zaawansowanych rozwiązań inżynierskich.

Mieszkalnictwo w Gminie Krynicy-Zdroju cechuje się stabilnym, zrównoważonym rozwojem, widocznym zarówno w strukturze zasobu mieszkaniowego, jak i w poprawie komfortu życia mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stopniowe zwiększanie średniej powierzchni użytkowej przypadającej na gospodarstwo domowe. Tendencja ta świadczy o rosnącym standardzie mieszkaniowym oraz dążeniu mieszkańców do poprawy jakości życia.

Atutem Gminy jest konsekwentnie modernizowana infrastruktura techniczna. W ostatnich latach stopniowo rozbudowywano sieć wodociągową i kanalizacyjną, co poprawiło standard życia mieszkańców. Również system elektroenergetyczny, oparty na nowoczesnym GPZ oraz rozdzielni sieciowej pozwala na przyłączanie kolejnych odbiorców. Dostęp do Internetu oraz rozwój sieci światłowodowych i mobilnych znacząco poprawia warunki życia i pracy. Niemniej rozproszone osadnictwo i ukształtowanie terenu nadal powodują, że niektóre obszary sołectw mają ograniczony dostęp do stabilnych i szybkich usług internetowych. Gospodarka odpadami funkcjonuje w sposób uporządkowany, z rozwiniętym systemem selektywnej zbiórki i funkcjonowaniem PSZOK. Dzięki temu mieszkańcy i przedsiębiorcy mają dostęp do infrastruktury wspierającej prawidłowe gospodarowanie odpadami.

Gmina Krynica-Zdrój posiada duży potencjał rozwojowy wynikający z atrakcyjnego położenia, walorów turystycznych i nowoczesnej infrastruktury technicznej. Jednak pełne wykorzystanie

tych możliwości wymaga pokonania barier przestrzennych i komunikacyjnych. Konieczne jest dalsze inwestowanie w infrastrukturę komunikacyjną, rozwój sieci ścieżek rowerowych oraz rozbudowę transportu publicznego. Kluczowe jest także uwzględnienie trudnej topografii w planach inwestycyjnych.

Sfera klimatyczno-środowiskowa

Gmina Krynica-Zdrój wyróżnia się wysokimi walorami klimatycznymi i środowiskowymi wynikającymi z położenia w otoczeniu lasów, bogactwa zasobów wodnych oraz uzdrowskiego charakteru przestrzeni. Zasoby te stanowią kluczowy element lokalnej tożsamości oraz przewagi konkurencyjnej, szczególnie w kontekście działalności leczniczo-uzdrowskiej i turystyki. Jednocześnie wymagają one szczególnej ochrony oraz zrównoważonego użytkowania.

Czyste powietrze, zasoby wód mineralnych, zróżnicowany krajobraz i korzystny mikroklimat sprawiają, że Gmina od wielu lat cieszy się renomą ośrodka uzdrowskiego i turystycznego o znaczeniu międzynarodowym. Te zasoby naturalne tworzą solidną podstawę do rozwoju turystyki zdrowotnej, wellness i rekreacyjnej, które stają się kluczowymi gałęziami lokalnej gospodarki. Ich znaczenie rośnie również w kontekście trendów związanych ze zdrowym stylem życia, ekologią i turystyką prozdrowotną. W tym zakresie Gmina posiada potencjał, który może być skutecznie wykorzystywany jako element przewagi konkurencyjnej wobec innych miejscowości turystycznych i uzdrowskich.

Jednocześnie analiza wskazuje na istotne bariery związane z warunkami środowiskowymi i topograficznymi. Gmina leży na obszarze silnie zróżnicowanym pod względem ukształtowania terenu, co powoduje ograniczenia przestrzenne dla rozwoju inwestycji. Dużym problemem jest występowanie licznych osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Takie uwarunkowania wymagają ostrożnego planowania przestrzennego, dodatkowych zabezpieczeń oraz podnoszą koszty inwestycji budowlanych. Kolejnym ograniczeniem jest niska jakość gleb i ich podatność na erozję. Gleby górskie, przeważnie szkieletowe i kwaśne, mają ograniczoną przydatność rolniczą. W połączeniu z erozyjnością stoków oraz niewielką powierzchnią gleb lepszej jakości, możliwości rozwoju rolnictwa są ograniczone. Oznacza to, że sektor rolniczy ma charakter uzupełniający wobec turystyki, np. w postaci agroturystyki, produkcji ekologicznej czy lokalnych wyrobów tradycyjnych. Dodatkowo na terenie gminy Krynicy-Zdroju występuje zarówno zagrożenie powodziowe, jak i ryzyko powodziowe. Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi. Natomiast ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią

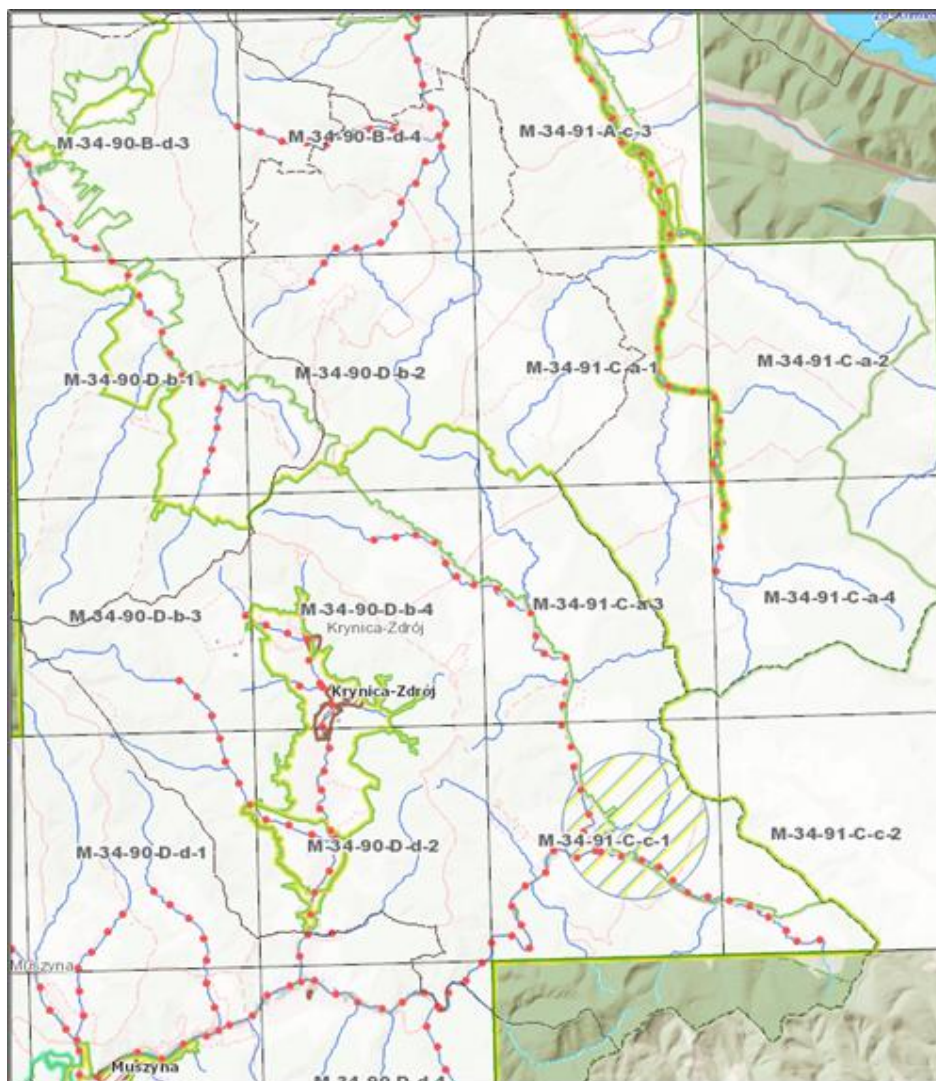
potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Rysunek 1. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Krynica-Zdroju

Źródło: Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynica-Zdroju

Rysunek 2. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Krynica-Zdroju

Źródło: Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynica-Zdroju

Na rozwój Gminy duży wpływ mają również zmiany klimatyczne. Wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak intensywne opady, powodzie czy długotrwałe susze, stwarza realne zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców oraz infrastruktury. W warunkach górskich tego rodzaju zjawiska dodatkowo nasilają ryzyko osuwisk i podtopień. Oznacza to konieczność wdrażania działań adaptacyjnych, obejmujących zarówno inwestycje w infrastrukturę ochronną, jak i edukację mieszkańców.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój Gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
— Status Gminy jako miejscowości uzdrowiskowo-turystycznej. — Funkcjonowanie instytucji kultury i sportu oraz organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym i krajowym. — Dobrze rozwinięta baza instytucji opieki zdrowotnej i sanatoryjnej (szpital, NZOZ, zakłady uzdrowiskowe). — Rozwinięta sieć edukacyjna (szkoły podstawowe, oddziały przedszkolne). — Wysoki współczynnik skolaryzacji brutto (w 2024 r. przekroczył 100%), — Różnorodność organizacji pozarządowych. — Sprawny system pomocy społecznej (działalność Placówek Wsparcia Dziennego oraz Środowiskowego Domu Samopomocy). — Lokalna tożsamość, zabytki i dziedzictwo kulturowe. — Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego. — Szeroka baza noclegowa.	— Spadek liczby mieszkańców (ujemny przyrost naturalny i saldo migracji). — Starzenie się społeczeństwa. — Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. — Niska dostępność żłobków. — Nierównomierny poziom edukacji – dobre wyniki z języka polskiego i angielskiego, ale słabsze z matematyki w skali województwa i powiatu. — Różnice w wynikach uczniów między szkołami.
Szanse	Zagrożenia
— Programy rozwoju oferty edukacyjnej i kulturalnej dostosowanej do różnych grup wiekowych. — Programy wsparcia rodzin i seniorów (żłobki, kluby seniora). — Rozwój nowoczesnych form aktywności – cyfrowych, językowych, zawodowych. — Rozwój turystyki wellness. — Możliwość wykorzystania funduszy unijnych i krajowych na programy społeczne i inwestycje w kulturę. — Inwestycje w edukację. — Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców.	— Nasilająca się depopulacja i odpływ młodych ludzi do większych ośrodków. — Zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne dla seniorów. — Ryzyko marginalizacji społecznej obszarów wiejskich. — Niewystarczające środki finansowe na utrzymanie instytucji kultury i sportu. — Spadek liczby dzieci w wieku szkolnym, który może zagrozić utrzymaniu szkół i wymusić ich konsolidację. — Ryzyko pogłębiania się problemów społecznych. — Możliwość marginalizacji uczniów o specjalnych problemach edukacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
— Stopniowy wzrost liczby przedsiębiorstw. — Dominacja mikroprzedsiębiorstw, które są elastyczne i dynamiczne. — Rozwój sektora budownictwa. — Działalność uzdrowisk, hoteli i marek lokalnych (Muszynianka, Mineral Complex, Krynica).	— Uzależnienie gospodarki od jednej branży (turystyki i uzdrowisk). — Ograniczone tereny inwestycyjne z powodu trudnej topografii. — Sezonowość zatrudnienia i zależność od wahań ruchu turystycznego. — Wyższy odsetek kobiet dotkniętych bezrobociem.

— Funkcjonowanie rolnictwa wspierającego agroturystykę i produkcję lokalną.	
Szanse	Zagrożenia
— Możliwość rozwoju przedsiębiorczości lokalnej dzięki funduszom i wsparciu administracji. — Dywersyfikacja gospodarki i rozwój usług niezwiązanych z turystyką. — Rozwój agroturystyki, ekologicznych produktów rolnych i lokalnego przetwórstwa. — Wzrost zapotrzebowania na usługi budowlane i remontowe.	— Kryzysy zewnętrzne (pandemia COVID-19, inflacja, wojna) ograniczające rozwój turystyki. — Konkurencja innych miejscowości uzdrowiskowych w kraju. — Ryzyko niewystarczającego rozwoju infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość. — Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w trudnych warunkach terenowych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
— Atrakcyjne położenie w Beskidzie Sądeckim i Niskim. — Przebieg dróg: krajowej nr 75, wojewódzkich 971 i 981. — Istnienie linii kolejowej nr 105 łączącej Krynica-Zdrój z większymi miastami. — Dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna. — Systematyczny rozwój budownictwa i poprawa warunków mieszkaniowych. — Funkcjonowanie komunikacji uzdrowiskowej jako rozwiązania transportu publicznego. — Sieć tras rowerowych. — Dominacja nowoczesnej infrastruktury światłowodowej. — Przynależność części Gminy do aglomeracji ściekowej. — Uporządkowany system gospodarki odpadami. — Obecność PSZOK na terenie gminy.	— Brak obwodnicy i przeciążenie komunikacyjne centrum miasta. — Topografia i ograniczenia przestrzenne utrudniające rozwój. — Problemy z parkowaniem i ruchem w sezonie turystycznym. — Uzależnienie od indywidualnych systemów grzewczych opartych na gazie ziemnym oraz paliwach stałych (węgiel, drewno).
Szanse	Zagrożenia
— Rozbudowa infrastruktury drogowej, rowerowej i komunikacyjnej. — Planowanie przestrzenne sprzyjające rozwojowi nowych terenów mieszkaniowych i usługowych. — Rozwój nowoczesnych rozwiązań transportowych (np. parkingi buforowe, komunikacja zbiorowa). — Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury.	— Wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych na terenach górskich. — Presja urbanizacyjna na obszary cenne przyrodniczo. — Wzrost natężenia ruchu samochodowego powodującego problemy komunikacyjne.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy

Mocne strony	Słabe strony
— Atrakcyjne walory środowiska naturalnego i krajobrazu górskiego. — Duże zasoby wód mineralnych. — Duży udział lasów w strukturze użytkowania gruntów. — Dobre warunki klimatyczne sprzyjające turystyce uzdrowiskowej. — Realizacja programów ekologicznych („Czyste Powietrze”) oraz funkcjonowanie punktu konsultacyjno-informacyjnego. — Obszarowe formy ochrony przyrody. — Występowanie korytarzy ekologicznych na terenie gminy.	— Liczne osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi. — Gleby słabej jakości, w dużej mierze szkieletowe. — Występowanie erozji na stromych zboczach, szczególnie w terenach wylesionych. — Występowanie zagrożenia i ryzyka powodziowego na terenie gminy. — Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu (ochrona zdrowia ludzi, ochrona roślin).
Szanse	Zagrożenia
— Rozwój turystyki ekologicznej i uzdrowiskowej. — Pozyskiwanie funduszy na ochronę środowiska i adaptację do zmian klimatu. — Rozwój działań związanych z retencją wód, ochroną gleb i adaptacją do zmian klimatycznych. — Edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej.	— Zmiany klimatyczne (częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe). — Presja turystyczna prowadząca do degradacji środowiska. — Pogłębianie problemów związanych z erozją i osuwiskami. — Zanieczyszczenia wód i gleb w wyniku działalności człowieka. — Ryzyko utraty unikalnych zasobów przyrodniczych w wyniku nadmiernej eksploatacji.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał Gminy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie dla mieszkańców Gminy.

Do głównych atutów Gminy, świadczących o jego potencjalne rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- **zasoby** (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi Gmina dysponuje):
 - potencjał przyrodniczy i krajobrazowy – klimat górski, bogata szata roślinna, duży udział lasów, różnorodność ekosystemów, bogactwo form ochrony przyrody;
 - zasoby wodne – naturalne źródła wód mineralnych i leczniczych o unikatowych właściwościach;
 - potencjał turystyczny – walory klimatyczne sprzyjające leczeniu uzdrowiskowemu i turystyce zdrowotnej;

- dziedzictwo historyczno-kulturowe – zabytkowy układ urbanistyczny Krynicy-Zdroju, drewniane cerkwie i kościoły, historyczne parki zdrojowe, zespół pijalni wód mineralnych i obiekty uzdrowiskowe;
- kapitał społeczny i lokalna tożsamość – aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych i stowarzyszeniach, działalność klubów sportowych i towarzystw kulturalnych;
- korzystne położenie komunikacyjne – rozbudowana sieć dróg: krajowej (nr 75), wojewódzkich (nr 971 i 981), powiatowych i gminnych, dostęp do kolei (linia nr 105 Muszyna – Krynica-Zdrój), rozbudowana oferta tras rowerowych;
- **produkty i usługi** (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez Gminę Krynica-Zdrój):
 - rozwinięty system wodno-ściekowy – podłączenia budynków do sieci wodnej i kanalizacyjnej, obsługa ścieków przez 2 oczyszczalnie w Aglomeracji Krynica-Zdrój;
 - dostęp do infrastruktury oświatowej – szkolnictwo podstawowe, przedszkola;
 - rozwój mieszkalnictwa – wzrost liczby budynków i poprawa warunków mieszkaniowych;
 - ochrona środowiska – program „Czyste Powietrze”, funkcjonowanie punktu konsultacyjno-informacyjnego, program usuwania azbestu;
 - system gospodarki odpadami – funkcjonowanie PSZOK, selektywny zbiór odpadów,
 - usługi społeczne i opiekuńcze – sprawny system pomocy społecznej, działalność Placówek Wsparcia Dziennego oraz Środowiskowego Domu Samopomocy;
 - infrastruktura cyfrowa – duży udział sieci światłowodowej, nowoczesne rozwiązania telekomunikacyjne;
 - potencjał uzdrowiskowy i turystyczny – status uzdrowiska o międzynarodowej rozpoznawalności, usługi sanatoryjne, rozbudowana baza noclegowa, trasy narciarskie, kolej gondolowa na Jaworzynę Krynicką i kolej linowo-terenowa na Górę Parkową;
 - turystyka rekreacyjno-sportowa i infrastruktura sportowo-rekreacyjna – hala lodowa, trasy i wyciągi narciarskie, tory MTB;
 - instytucje kultury – imprezy kulturowe o znaczeniu ponadlokalnym, działalność domów kultury, bibliotek, stowarzyszeń artystycznych i twórców lokalnych;
 - lokalna przedsiębiorczość – stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych, rozwój mikroprzedsiębiorstw, produkcja i dystrybucja wód mineralnych, rozwój branży budowlanej i usług remontowych;
 - komunikacja publiczna – bezpłatna komunikacja uzdrowiskowa.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynicy-Zdroju określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 5. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
— Ograniczona liczba miejsc pracy na lokalnym rynku, zwłaszcza w sektorach nowoczesnych. — Sezonowość zatrudnienia. — Migracja młodych ludzi do większych miast i za granicę w poszukiwaniu stabilnego zatrudnienia. — Niedostateczna liczba żłobków, przedszkoli i miejsc opieki nad dziećmi. — Postępujące trendy demograficzne. — Starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób wymagających całodobowej opieki. — Brak samodzielności osób z niepełnosprawnościami lub po kryzysach życiowych.	Odływ ludności w wieku produkcyjnym i starzenie się społeczeństwa	— Rozwój lokalnego rynku pracy. — Rozszerzenie oferty mieszkaniowej (mieszkania komunalne, wsparcie budownictwa indywidualnego). — Programy wspierające młode rodziny (pakiety startowe, ulgi podatkowe). — Rozwój opieki instytucjonalnej nad dziećmi (żłobki, kluby dziecięce). — Rozwój usług dla seniorów (opieka zdrowotna, programy aktywizacyjne). — Budowa Domu Pomocy Społecznej. — Utworzenie mieszkania treningowego i wspomaganego. — Utworzenie na terenach wiejskich ekologicznego zaplecza uzdrowiska. Rozwój produkcji zdrowej żywności i usług agroturystyki.
— Nierównomierne finansowanie szkół. — Brak spójnej strategii rozwoju oświaty w Gminie. — Ograniczona liczba zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych. — Trudności w pozyskiwaniu wykwalifikowanej kadry pedagogicznej w mniej atrakcyjnych lokalizacjach.	Dysproporcje w jakości nauczania i warunkach edukacyjnych pomiędzy szkołami	— Standaryzacja warunków nauczania w szkołach gminnych. — Wzmocnienie kadry pedagogicznej dzięki systemowi szkoleń, wsparciu metodycznemu i zapewnieniu specjalistów (psychologów, logopedów). — Integracja i współpraca szkół w zakresie wymiany doświadczeń, wspólnych projektów edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych. — Dostosowanie placówek do nowych standardów poprzez wyposażenie np. dla szkół do prowadzenia działań edukacyjnych
Wymiar gospodarczy		
— Dominacja branży turystycznej i uzdrowiskowej w strukturze lokalnej gospodarki.	Sezonowość rynku pracy i uzależnienie od turystyki	— Dywersyfikacja gospodarki poprzez wspieranie rozwoju MŚP w innych branżach.

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
— Ograniczona liczba dużych przedsiębiorstw działających w innych sektorach. — Liczba miejsc pracy uzależniona od sezonu. — Niedostateczne wsparcie dla lokalnych MŚP. — Wrażliwość turystyki na czynniki zewnętrzne (pandemie, kryzysy gospodarcze, zmiany preferencji turystów).		— Tworzenie stref aktywności gospodarczej i inkubatorów biznesu. — Przyciąganie inwestorów z sektorów przemysłowych, usług biznesowych, logistyki czy nowoczesnych technologii. — Programy szkoleniowe i kursy zawodowe pozwalające mieszkańcom zdobyć nowe kwalifikacje. — Partnerstwa publiczno-prywatne w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.
Wymiar przestrzenny		
— Brak obwodnicy, która umożliwiłaby odciążenie komunikacyjne centrum miasta. — Wzrost natężenia ruchu samochodowego (szczególnie w sezonie). — Niewystarczająco rozwinięty transport publiczny. — Brak spójnej infrastruktury parkingowej (samochody parkujące w centrum dodatkowo utrudniają przejazd).	Przeciążenie komunikacyjne Krynicy-Zdroju	— Budowa obwodnicy lub lokalne połączenia odciążające ruch. — Modernizacja dróg lokalnych i ich dostosowanie do zwiększonego ruchu. — Rozbudowa systemu transportu publicznego. — Inwestycje w ścieżki rowerowe i infrastrukturę pieszo-rowerową. — Tworzenie dodatkowych parkingów i systemów „Park&Ride”.
— Położenie gminy w obszarze górskim. — Duży udział terenów o wysokim stopniu nachylenia i ograniczona liczba działek inwestycyjnych. — Wysokie koszty przygotowania terenów pod zabudowę. — Obecność terenów chronionych przyrodniczo. — Zróżnicowane warunki geologiczne i ryzyko osuwisk lub erozji gleb.	Trudna topografia i ograniczenia przestrzenne	— Racjonalne planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ograniczeń topograficznych. — Rewitalizacja i intensywniejsze wykorzystanie terenów zurbanizowanych. — Budowa infrastruktury zabezpieczającej (mury oporowe, systemy odwodnienia, zabezpieczenia przeciwoświsiskowe). — Wsparcie inwestycji w technologie budowlane dostosowane do terenów górskich.
Wymiar klimatyczno-środowiskowy		
— Silna sezonowość ruchu turystycznego. — Nadmierna eksploatacja terenów zielonych, szlaków pieszych i rowerowych oraz atrakcji przyrodniczych. — Niewystarczająca ilość nowoczesnej, całorocznej infrastruktury rekreacyjnej odciążającej zasoby naturalne.	Presja na środowisko naturalne spowodowana wzmożonym ruchem turystycznym w sezonie	— Ochrona i rewitalizacja krajobrazu poprzez programy odtwarzania środowiska i nasadzeń. — Rozwój turystyki zrównoważonej (system limitów, opłat klimatycznych).

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
— Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów.		— Edukacja ekologiczna turystów i mieszkańców (kampanie, tablice informacyjne). — Wspieranie innowacyjnych rozwiązań w ochronie środowiska.
— Częściowe położenie gminy na terenach zalewowych i w dolinach rzek. — Zmiany klimatyczne skutkujące coraz częstszymi i gwałtowniejszymi opadami. — Zmniejszona retencja naturalna spowodowana zabudową terenów przybrzeżnych i uszczelnianiem powierzchni (asfalt, beton).	Występowanie zagrożenia i ryzyka powodziowego na terenie gminy	— Budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej (wały, zbiorniki retencyjne). — Regularna konserwacja rowów melioracyjnych i cieków wodnych. — Tworzenie i ochrona terenów zielonych zwiększających retencję naturalną. — Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zagrożeń powodziowych. — Edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w sytuacji powodziowej.
— Brak spójnego zagospodarowania terenów zielonych w sąsiedztwie potoków. — Niedostateczne utrzymanie i porządkowanie terenów nadrzecznych. — Ograniczenia wynikające z częstych zjawisk ekstremalnych (susza, intensywne opady). — Niska dostępność przestrzeni nadrzecznych dla mieszkańców i turystów. — Brak integracji potoków z siecią istniejących przestrzeni rekreacyjnych. — Ograniczone inwestycje w infrastrukturę towarzyszącą przy potokach.	Niewystarczające zagospodarowanie cieków wodnych i potoków na terenie gminy	— Udostępnienie terenów nadrzecznych na cele rekreacyjne i społeczne. — Poprawa utrzymania i estetyki przestrzeni wzdłuż potoków. — Wprowadzenie infrastruktury sprzyjającej aktywności pieszej i wypoczynkowej. — Lepsze powiązanie potoków z systemem zieleni i tras rekreacyjnych. — Wzmocnienie adaptacji do zmian klimatu poprzez działania przy ciekach wodnych. — Zwiększenie retencji i poprawa naturalnych funkcji potoków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Krynica-Zdroju

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy Krynicy-Zdroju, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

Gmina Krynica-Zdrój w 2031 roku jest miejscem stabilnego rozwoju, w którym wysoka jakość usług turystycznych, uzdrowiskowych i społecznych wzmacnia lokalną gospodarkę oraz podnosi atrakcyjność życia. Gmina wykorzystuje swoje walory przyrodnicze i kulturowe, równocześnie dbając o poszanowanie środowiska naturalnego. Nowoczesna infrastruktura, odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią oraz rozwój kapitału ludzkiego tworzą solidny fundament dla przedsiębiorczości i bezpieczeństwa mieszkańców oraz odwiedzających.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 4 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym:

Wymiar społeczny:

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców i atrakcyjność turystyczna Gminy.

Wymiar gospodarczy:

Cel strategiczny 2. Zróżnicowana gospodarka lokalna oparta na przedsiębiorczości i potencjach Gminy.

Wymiar przestrzenny:

Cel strategiczny 3. Bezpieczna i dobrze zorganizowana przestrzeń Gminy.

Wymiar klimatyczno-środowiskowy:

Cel strategiczny 4. Objęte ochroną i racjonalnie wykorzystane środowisko naturalne Gminy.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Wysoka jakość życia mieszkańców i atrakcyjność turystyczna Gminy.	1.1. Wysoka jakość i dostępność edukacji.
		1.2. Dostępność usług opiekuńczych dla dzieci, seniorów i osób niesamodzielnych.
		1.3. Rozwinięte usługi cyfrowe oraz technologie podnoszące jakość życia.
		1.4. Infrastruktura społeczna wzmacniająca tożsamość lokalną i atrakcyjność turystyczną.
Gospodarczy	2. Zróżnicowana gospodarka lokalna oparta na przedsiębiorczości i potencjach Gminy.	2.1. Rozwinięta przedsiębiorczość oraz zróżnicowana gospodarka lokalna.
		2.2. Rozwinięty sektor turystyczny i uzdrowiskowy oparty na zasobach Gminy.
Przestrzenny	3. Bezpieczna i dobrze zorganizowana przestrzeń Gminy.	3.1. Sprawny i zrównoważony system transportu na terenie gminy.
		3.2. Zrównoważone i odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią gminy.
		3.3. Dostępne i atrakcyjne warunki mieszkaniowe.
Klimatyczno-środowiskowy	4. Objęte ochroną i racjonalnie wykorzystane środowisko naturalne Gminy.	4.1. Wzmocniona funkcja ekologiczna i rekreacyjnych potoków oraz terenów nadrzecznych.
		4.2. Ochrona zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców i atrakcyjność turystyczna Gminy

Cel ten ukierunkowany jest na kompleksowe podnoszenie jakości życia mieszkańców Gminy Krynicy-Zdroju przy jednoczesnym wzmacnianiu jej funkcji turystycznej i uzdrowiskowej. Wysoka jakość usług publicznych, ich dostępność oraz dostosowanie do zmieniających się potrzeb demograficznych i społecznych stanowią fundament trwałego rozwoju lokalnego. Działania te sprzyjać będą wzmacnianiu spójności społecznej, budowaniu lokalnej tożsamości oraz zwiększaniu atrakcyjności Gminy dla turystów.

Cel operacyjny 1.1. Wysoka jakość i dostępność edukacji

Zapewnienie wysokiego i wyrównanego poziomu kształcenia w placówkach oświatowych Gminy Krynicy-Zdroju stanowi jeden z kluczowych warunków jej rozwoju. Istotne znaczenie ma ograniczanie różnic w jakości nauczania pomiędzy szkołami oraz tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi uczniów. Realizacja działań obejmie wdrażanie nowoczesnych metod dydaktycznych, rozwój zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych oraz wzmacnianie kompetencji nauczycieli. Równocześnie ważne jest zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia dla uczniów, co przyczyni się do poprawy wyników kształcenia oraz wzrostu kompetencji społecznych i emocjonalnych dzieci.

Cel operacyjny 1.2. Dostępność usług opiekuńczych dla dzieci, seniorów i osób niesamodzielnych

Zmiany demograficzne oraz rosnące potrzeby społeczne sprawiają, że rozwój i zróżnicowanie usług opiekuńczych staje się jednym z istotnych wyzwań Gminy. Szczególne znaczenie ma zapewnienie wsparcia rodzinom z dziećmi, osobom starszym oraz osobom wymagającym stałej pomocy. Wobec tego działania koncentrują się na rozwoju form opieki nad dziećmi do lat 3, a także poszerzaniu oferty usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i specjalistycznych dla seniorów i osób niesamodzielnych. W efekcie przyczyni się to do poprawy jakości życia osób zależnych oraz odciążenia rodzin w zakresie sprawowania opieki.

Cel operacyjny 1.3. Rozwinięte usługi cyfrowe oraz technologie podnoszące jakość życia

Wykorzystanie nowoczesnych technologii cyfrowych odgrywa coraz większą rolę w podnoszeniu jakości usług publicznych oraz w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców i turystów. Rozwój e-usług i inteligentnych rozwiązań będzie sprzyjać poprawie dostępności informacji, usprawnieniu komunikacji oraz zwiększeniu efektywności działań administracji. Wobec tego realizacja obejmuje wdrażanie cyfrowych usług publicznych, inteligentnych systemów w przestrzeni publicznej oraz narzędzi wspierających promocję Gminy. Planowany jest również rozwój szerokopasmowego Internetu, który ułatwi mieszkańcom korzystanie z usług cyfrowych. Równolegle istotne znaczenie ma podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców i pracowników urzędu, co przełoży się na lepsze wykorzystanie dostępnych rozwiązań technologicznych.

Cel operacyjny 1.4 Infrastruktura społeczna wzmacniająca tożsamość lokalną i atrakcyjność turystyczną

Rozbudowa i unowocześnianie infrastruktury społecznej, kulturalnej oraz rekreacyjnej odgrywa kluczową rolę w podnoszeniu jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianiu potencjału turystycznego Gminy Krynicy-Zdroju. Zachowanie i udostępnianie dziedzictwa

kulturowego, połączone z realizacją nowych form spędzania czasu wolnego, sprzyja integracji społecznej i aktywizacji różnych grup wiekowych. Planowane działania obejmą rewitalizację i adaptację obiektów o charakterze kulturowym oraz rozwój nowoczesnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej, w tym obiektów sportów zimowych i stacji narciarskich w Krynicy-Zdroju i Tyliczu. Istotnym elementem tych działań będzie również stworzenie sztucznego toru saneczkowo-bobslejowo-skeletonowego oraz aquaparku. Efektem podejmowanych inicjatyw będzie poprawa jakości przestrzeni publicznych, zwiększenie oferty całorocznej oraz wzmocnienie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca do życia i wypoczynku. Uzupełnieniem działań, które będą realizowane przez Gminę są atrakcyjne przedsięwzięcia turystyczne tworzone przez inne podmioty. Inwestycje takie jak Polana Muzyki i Światła na Górze Parkowej, wieża widokowa w koronach drzew na Słotwinach czy wieża widokowa na Górze Parkowej istotnie podnoszą walory rekreacyjne i krajobrazowe uzdrowiska. Tego typu inicjatywy wzbogacają ofertę turystyczną, zwiększają atrakcyjność Gminy dla odwiedzających oraz wzmacniają jej wizerunek jako nowoczesnego, dynamicznie rozwijającego się ośrodka turystyczno-uzdrowiskowego.

Działania zaplanowane w ramach pierwszego celu strategicznego tworzą spójny system ukierunkowany na poprawę jakości życia mieszkańców oraz rozwój funkcji turystycznej Gminy Krynicy-Zdroju. Ich realizacja przełoży się na wzmacnianie więzi społecznych mieszkańców oraz budowanie nowoczesnej i konkurencyjnej oferty Gminy.

Tabela 7. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców i atrakcyjność turystyczna Gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Wysoka jakość i dostępność edukacji					
Wyrównanie jakości nauczania w szkołach na terenie gminy	— spójność poziomu kształcenia między szkołami Gminy; — wyższe wyniki uczniów; — prowadzenie zajęć wyrównawczych; — wsparcie dydaktyczne dla nauczycieli; — likwidacja dysproporcji między szkołami; — dostępność nowoczesnych metod i narzędzi dydaktycznych; — współpraca międzyszkolna.	— średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty; — liczba uczniów objętych zajęciami wyrównawczymi; — liczba dodatkowych zajęć wyrównawczych; — liczba szkoleń dla nauczycieli; — liczba programów edukacyjnych i projektów.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój; placówki oświatowo-wychowawcze funkcjonujące na terenie gminy	2026-2031
Zwiększenie dostępności zajęć pozalekcyjnych i wsparcia specjalistycznego dla uczniów	— większa liczba zajęć pozalekcyjnych w szkołach; — większy udział uczniów w zajęciach dodatkowych; — stały dostęp do specjalistów (psycholog, pedagog, logopeda); — wzmocnienie kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów.	— liczba zajęć pozalekcyjnych realizowanych w szkołach; — liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych; — liczba uczniów objętych wsparciem specjalistów.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój; placówki oświatowo-wychowawcze funkcjonujące na terenie gminy	2026-2031
Cel operacyjny 1.2. Dostępność usług opiekuńczych dla dzieci, seniorów i osób niesamodzielnych					
Zwiększenie dostępności żłobków i klubów dziecięcych	— większa liczba miejsc opieki dla dzieci; — skrócony czas oczekiwania na miejsce; — wyrównany dostęp do usług opiekuńczych w całej Gminie; — odciążenie rodzin w zakresie opieki nad dziećmi;	— liczba utworzonych żłobków/klubów dziecięcych; — liczba miejsc w żłobkach/klubach dziecięcych; — liczba dzieci objętych opieką;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— większa dostępność opieki dla dzieci ze specjalnymi potrzebami.	— liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami objętych opieką.			
Rozwój usług opiekuńczych i stacjonarnych dla seniorów i osób niesamodzielnych	— większa liczba osób objętych usługami opiekuńczymi; — wyższa jakość usług opiekuńczych; — dostępność usług rehabilitacyjnych; — dostępność usług specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnościami; — odciążenie rodzin opiekujących się osobami zależnymi; — zwiększona liczba działań wspierających i aktywizujących seniorów; — dostępność mieszkań wspomaganych i treningowych; — rozwinięta infrastruktura opieki stacjonarnej (np. DPS); — zwiększona liczba miejsc w opiece całodobowej.	— liczba osób objętych usługami opiekuńczymi; — liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych; — liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług specjalistycznych; — liczba uczestników działań aktywizacyjnych; — liczba mieszkań wspomaganych/treningowych utworzonych w Gminie; — liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych/treningowych; — liczba miejsc w opiece całodobowej.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięte usługi cyfrowe oraz technologie podnoszące jakość życia					
Rozwój cyfrowych usług publicznych i inteligentnych udogodnień dla mieszkańców i turystów	— większa dostępność e-usług publicznych dla mieszkańców i turystów; — usprawniona komunikacja między mieszkańcami, turystami a urzędem; — wdrożone inteligentne systemy parkowania; — lepsza dostępność informacji o wydarzeniach i usługach w Gminie; — promocja walorów Gminy przez media społecznościowe; — podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców i pracowników urzędu;	— liczba wdrożonych e-usług; — liczba lokalizacji objętych systemem inteligentnego parkowania; — liczba kampanii informacyjnych realizowanych cyfrowo; — liczba mieszkańców/turystów korzystających ze strony Gminy; — liczba szkoleń i warsztatów z obsługi narzędzi cyfrowych; — liczba gospodarstw domowych korzystających z usług szerokopasmowych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— stabilny dostęp do Internetu szerokopasmowego.				
Cel operacyjny 1.4. Infrastruktura społeczna wzmacniająca tożsamość lokalną i atrakcyjność turystyczną					
Ochrona i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego Gminy	— poprawiony stan techniczny obiektów dziedzictwa; — zwiększona dostępność obiektów kulturowych dla mieszkańców i turystów; — rewitalizacja przestrzeni publicznych wokół obiektów zabytkowych; — rozwój oferty kulturalnej związanej z dziedzictwem; — większa liczba inicjatyw wykorzystujących historię i tradycję Gminy Krynica-Zdroju; — wzmocniona świadomość kulturowa i lokalna tożsamość mieszkańców i turystów; — infrastruktura kultury (m.in. muzea, domy kultury, amfiteatry, skanseny itp.)	— liczba obiektów zabytkowych poddanych rewitalizacji; — liczba wydarzeń organizowanych w obiektach kulturowych; — liczba użytkowników/odwiedzających obiekty dziedzictwa; — liczba projektów wykorzystujących lokalne dziedzictwo.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Rozwój nowoczesnej infrastruktury rekreacyjnej	— większa dostępność całorocznej infrastruktury rekreacyjnej; — rozwinięte obiekty sportów zimowych i stacji narciarskich w Krynicy-Zdroju i Tyliczu; — utworzono sztuczny tor saneczkowo-bobslejowo-skeletonowego oraz aquapark; — powstanie nowych miejsc rekreacji i aktywności; — szersza oferta aktywności dla mieszkańców i turystów; — wzrost liczby użytkowników infrastruktury rekreacyjnej;	— liczba nowych obiektów/przestrzeni rekreacyjnych; — liczba wydarzeń realizowanych w nowych obiektach; — liczba użytkowników infrastruktury rekreacyjnej; — liczba partnerów współpracujących przy rozwoju infrastruktury.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— profesjonalne obiekty przeznaczone do treningów i rywalizacji sportowców na wszystkich poziomach; — wyższa atrakcyjność Gminy jako miejsca rekreacji i wypoczynku; — rozwój współpracy z operatorami i partnerami z branży turystyczno-rekreacyjnej.				

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 2. Zróżnicowana gospodarka lokalna oparta na przedsiębiorczości i potencjach Gminy

Rozwój gospodarczy Gminy Krynicy-Zdroju opiera się na wzmacnianiu lokalnej przedsiębiorczości oraz pełniejszym wykorzystaniu posiadanych zasobów i potencjałów rozwojowych. Istotne znaczenie ma budowanie zróżnicowanej struktury gospodarki, odpornej na wahania sezonowe oraz zmiany koniunktury, przy jednoczesnym zachowaniu i rozwijaniu funkcji uzdrowiskowej i turystycznej Gminy. Realizacja tego celu przyczyni się do wzrostu zatrudnienia, zwiększenia stabilności lokalnego rynku pracy oraz poprawy konkurencyjności Gminy w skali regionalnej.

Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta przedsiębiorczość oraz zróżnicowana gospodarka lokalna

Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości stanowi jeden z kluczowych elementów rozwoju gospodarczego Gminy Krynicy-Zdroju. Szczególne znaczenie ma podnoszenie kompetencji zawodowych i cyfrowych mieszkańców, ułatwianie dostępu do informacji, doradztwa oraz instrumentów wsparcia. Ważne jest także tworzenie przyjaznych warunków do podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej. Sprzyja to rozwojowi samozatrudnienia, powstawaniu nowych podmiotów gospodarczych oraz tworzeniu miejsc pracy. Równolegle istotne jest dążenie do dywersyfikacji struktury gospodarki poprzez rozwój sektorów innych niż turystyka, w tym usług specjalistycznych i nowoczesnych. W efekcie gospodarka lokalna stanie się bardziej stabilna, odporna na sezonowość oraz atrakcyjna dla inwestorów zewnętrznych.

Cel operacyjny 2.2. Rozwinięty sektor turystyczny i uzdrowiskowy oparty na zasobach Gminy

Turystyka i funkcja uzdrowiskowa pozostają jednym z najważniejszych filarów rozwoju Gminy Krynicy-Zdroju. Dalszy rozwój tego sektora wymaga systematycznego poszerzania oferty usług uzdrowiskowych, zdrowotnych, wellness i rekreacyjnych, a także podnoszenia ich jakości i dostępności. Wobec tego niezbędne jest wzmacnianie współpracy z branżą medyczną, rehabilitacyjną i turystyczną, rozwój infrastruktury uzdrowiskowej oraz promocja oferty zdrowotnej i rekreacyjnej. Istotnym uzupełnieniem jest rozwój turystyki wiejskiej, agroturystyki oraz produktów opartych na lokalnym dziedzictwie, kulturze i zasobach naturalnych. Dzięki temu sektor turystyczny stanie się bardziej zróżnicowany i lepiej powiązany z lokalną gospodarką, przynosząc korzyści zarówno mieszkańcom, jak i przedsiębiorcom.

Realizacja drugiego celu strategicznego sprzyjać będzie rozwojowi zróżnicowanej i stabilnej gospodarki lokalnej, opartej na przedsiębiorczości oraz zasobach Gminy Krynicy-Zdroju. Planowane działania wzmocnią rynek pracy, ograniczą sezonowość oraz zwiększą konkurencyjność Gminy.

Tabela 8. Cel strategiczny 2. Zróżnicowana gospodarka lokalna oparta na przedsiębiorczości i potencjach Gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Rozwinięta przedsiębiorczość oraz zróżnicowana gospodarka lokalna					
Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i rozwój kompetencji mieszkańców	— wyższe kompetencje zawodowe mieszkańców; — stabilność lokalnego rynku pracy; — rozwinięte umiejętności cyfrowe przedsiębiorców; — wzrost samozatrudnienia; — działalność nowych podmiotów gospodarczych; — dostępność oferty szkoleniowej; — ułatwiony dostęp do informacji o funduszach i dotacjach; — prowadzenie usług doradczych; — usprawniona komunikacja z urzędem; — poprawa wizerunku Gminy jako miejsca przyjaznego biznesowi.	— liczba osób uczestniczących w szkoleniach i kursach; — liczba nowych podmiotów gospodarczych założonych przez mieszkańców; — liczba usług doradczych udzielonych przedsiębiorcom; — liczba działań wspierających kompetencje cyfrowe; — liczba miejsc pracy utworzonych przez nowe podmioty gospodarcze.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Dywersyfikacja gospodarki i pozyskiwanie nowych inwestorów	— wzrost liczby podmiotów gospodarczych z branż innych niż turystyka; — odporność gospodarki na wahania sezonowe; — większe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych; — nowe miejsca pracy w sektorach usługowych, technologicznych i specjalistycznych; — rozszerzona oferta inwestycyjna Gminy.	— liczba nowych podmiotów gospodarczych z branż innych niż turystyka; — liczba spotkań dla inwestorów; — liczba nowych miejsc pracy; — liczba nowych inwestorów.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Cel operacyjny 2.2.					
Rozwinięty sektor turystyczny i uzdrowiskowy oparty na zasobach Gminy					

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój oferty uzdrowskiej, wellness i turystyki zdrowotnej	— rozszerzona oferta usług uzdrowskich i wellness; — większa liczba osób korzystających z usług zdrowotnych i rekreacyjnych; — wyższa jakość infrastruktury i standardu usług; — wzmocniona pozycja Krynicy-Zdroju jako uzdrowska; — rozwinięta współpraca z branżą zdrowotną i rehabilitacyjną;	— liczba nowych usług uzdrowskich/wellness; — liczba użytkowników usług zdrowotnych i rekreacyjnych; — liczba partnerstw z podmiotami branży medycznej/rehabilitacyjnej; — liczba działań promujących ofertę uzdrowską; — liczba inwestycji w infrastrukturę uzdrowską.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Rozwój turystyki wiejskiej oraz promocja produktów związanych z lokalnym dziedzictwem	— większa rozpoznawalność lokalnych produktów; — wykorzystanie zasobów naturalnych do rekreacji i wypoczynku; — wzmocnienie roli obszarów wiejskich jako zaplecza uzdrowskiego; — większa oferta wydarzeń lokalnych promujących kulturę i tradycję regionu; — współpraca między rolnikami i przedsiębiorcami; — poprawa atrakcyjności wsi jako części oferty turystycznej Gminy.	— liczba uczestników wydarzeń związanych z kulturą i tradycją; — liczba gospodarstw oferujących produkty lokalne; — liczba działań promujących turystykę wiejską i produkty lokalne.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 3. Bezpieczna i dobrze zorganizowana przestrzeń Gminy

Kształtowanie bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni Gminy Krynicy-Zdroju wymaga zintegrowanych działań w zakresie transportu, planowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa. Cel ten koncentruje się na poprawie bezpieczeństwa ruchu, rozwoju zrównoważonych form transportu, racjonalnym zagospodarowaniu przestrzeni oraz zapewnieniu dostępnych warunków mieszkaniowych. Realizacja tych działań będzie sprzyjać podnoszeniu jakości przestrzeni publicznych, ograniczaniu zagrożeń oraz tworzeniu przyjaznych warunków do życia.

Cel operacyjny 3.1. Sprawny i zrównoważony system transportu na terenie gminy

Poprawa funkcjonowania systemu transportowego obejmuje modernizację infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu oraz rozwój transportu publicznego. Istotne znaczenie ma również wspieranie mobilności pieszej i rowerowej jako elementu zrównoważonego układu komunikacyjnego. Przyczyni się to do ograniczenia liczby wypadków, poprawy dostępności komunikacyjnej, zmniejszenia presji transportowej oraz zwiększenia komfortu przemieszczania się mieszkańców i odwiedzających.

Cel operacyjny 3.2. Zrównoważone i odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią gminy

Racjonalne planowanie przestrzenne stanowi podstawę bezpiecznego i harmonijnego rozwoju Gminy Krynicy-Zdroju, szczególnie w warunkach górskich i zagrożeń naturalnych. Kluczowe znaczenie ma aktualizacja dokumentów planistycznych oraz rozwój infrastruktury zabezpieczającej. Przełoży się to na ograniczanie ryzyka osuwisk i podtopień, poprawę ładu przestrzennego oraz ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Dodatkowo zwiększy się odporność Gminy na ekstremalne zjawiska pogodowe.

Cel operacyjny 3.3. Dostępne i atrakcyjne warunki mieszkaniowe

Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych stanowi istotny element poprawy jakości życia mieszkańców Gminy. Działania w tym obszarze koncentrują się na rozwijaniu zasobu mieszkań komunalnych i społecznych oraz wspieraniu budownictwa indywidualnego. Realizacja tych przedsięwzięć będzie zwiększać dostępności mieszkań, jakość zasobów mieszkaniowych oraz atrakcyjność Gminy jako miejsca do życia dla nowych mieszkańców.

Działania w ramach trzeciego celu strategicznego przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa, funkcjonalności i estetyki przestrzeni gminy Krynicy-Zdroju. Ich efektem będzie sprawniejsza mobilność, lepsze warunki mieszkaniowe oraz uporządkowany rozwój przestrzenny sprzyjający komfortowi życia mieszkańców i atrakcyjności Gminy.

Tabela 9. Cel strategiczny 3. Bezpieczna i dobrze zorganizowana przestrzeń Gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Sprawny i zrównoważony system transportu na terenie gminy					
Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu	— większe bezpieczeństwo na drogach; — wyższa jakość nawierzchni i infrastruktury towarzyszącej; — mniejsza liczba kolizji i wypadków drogowych; — lepsza organizacja ruchu; — ograniczony hałas i uciążliwość transportu; — nowe ronda i lokalne połączenia odciążające ruch; — wykorzystanie energooszczędnego oświetlenia.	— długość wyremontowanych dróg; — długość przebudowanych dróg; — liczba zmodernizowanych skrzyżowań; — liczba zamontowanych lamp oświetleniowych; — liczba elementów infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo (bariery, lustra, oznakowanie).	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Rozwój transportu publicznego oraz poprawa dostępności komunikacyjnej	— większa dostępność transportu publicznego, zwłaszcza na terenach wiejskich; — ograniczone wykluczenie transportowe; — większa częstotliwość kursów; — wzrost liczby mieszkańców korzystających z transportu publicznego; — rozwinięta mobilność niskoemisyjna; — rozkłady jazdy dostosowane do potrzeb mieszkańców.	— liczba nowych linii komunikacji publicznej; — liczba zmodernizowanych przystanków; — liczba zakupionych/wyremontowanych pojazdów; — liczba pasażerów korzystających z transportu publicznego.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Rozwój infrastruktury pieszej, rowerowej i parkingowej	— większa liczba tras rowerowych i ciągów pieszych;	— długość nowych tras rowerowych; — długość nowych ciągów pieszych;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- większa dostępność miejsc parkingowych, w tym Park&Ride; - wzrost udziału ruchu pieszego i rowerowego; - ciągłość i spójność połączeń z istniejącą infrastrukturą; - większe bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów; - wzmocniona atrakcyjność Gminy poprzez powiązanie tras z lokalnymi szlakami i miejscami rekreacji.	- liczba elementów infrastruktury rowerowej (stojaki, ławki); - liczba przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych; - liczba nowych miejsc parkingowych, w tym Park&Ride; - liczba działań promujących mobilność pieszą i rowerową.			
Cel operacyjny 3.2. Zrównoważone i odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią gminy					
Zrównoważone planowanie przestrzenne i rozwój infrastruktury zabezpieczającej	- aktualne i spójne dokumenty planistyczne dostosowane do uwarunkowań środowiskowych i górskich; - ograniczono zabudowę na terenach zagrożonych (osuwiska, podtopienia, strome zbocza); - wykorzystano systemy przeciwoświsiskowe i odwodnieniowe; - mniejsze ryzyko osuwisk, podtopień i erozji terenu; - większa odporność infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe; - poprawa ładu przestrzennego i estetyki zabudowy.	- liczba zaktualizowanych dokumentów planistycznych; - liczba wykonanych zabezpieczeń przeciwoświsiskowych (mury oporowe, stabilizacje skarp); - długość zmodernizowanych/nowych systemów odwodnienia.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Cel operacyjny 3.3. Dostępne i atrakcyjne warunki mieszkaniowe					

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Wzmocnienie zasobu mieszkaniowego Gminy i poprawa dostępności mieszkań	— większa liczba mieszkań komunalnych i społecznych; — poprawa jakości zasobów mieszkaniowych Gminy; — większa dostępność mieszkań dla młodych rodzin i osób w trudnej sytuacji; — lepsze dopasowanie oferty mieszkaniowej do potrzeb różnych grup społecznych; — poprawa efektywności zarządzania zasobem mieszkaniowym.	— liczba nowych mieszkań komunalnych/społecznych oddanych do użytku; — liczba wyremontowanych mieszkań; — liczba mieszkańców, którzy uzyskali mieszkanie.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Wsparcie rozwoju mieszkalnictwa indywidualnego	— większa liczba nowych inwestycji mieszkaniowych; — większe zainteresowanie osiedlaniem się w Gminie; — lepsze warunki do rozwoju budownictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego; — programy wspierające młode osoby w zakresie mieszkalnictwa; — rozwój nowych osiedli mieszkaniowych; — współpraca Gminy z inwestorami prywatnymi.	— liczba wybudowanych domów; — liczba nowych mieszkań; — liczba nowych mieszkańców; — liczba programów wspierających młode osoby w zakresie mieszkalnictwa.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 4. Objęte ochroną i racjonalnie wykorzystane środowisko naturalne Gminy

Ochrona środowiska naturalnego oraz odpowiedzialne gospodarowanie jego zasobami stanowią jeden z kluczowych warunków zrównoważonego rozwoju Gminy. Szczególne znaczenie ma zachowanie walorów przyrodniczych przy jednoczesnym ich wykorzystaniu w celach rekreacyjnych i turystycznych. Planowane działania będą sprzyjać poprawie stanu środowiska naturalnego, bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymaniu atrakcyjności Gminy jako obszaru o wysokich walorach przyrodniczych.

Cel operacyjny 4.1. Wzmocniona funkcja ekologiczna i rekreacyjna potoków oraz terenów nadrzecznych

Zagospodarowanie potoków i terenów nadrzecznych odgrywa istotną rolę w poprawie bezpieczeństwa oraz jakości przestrzeni publicznych. Jednocześnie obszary te stanowią ważny element systemu zieleni i rekreacji Gminy Krynicy-Zdroju. W tym zakresie działania obejmują poprawę drożności cieków wodnych, rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych oraz zwiększanie bioróżnorodności. Efektem będzie większa dostępność i atrakcyjność przestrzeni nadrzecznych, sprzyjająca aktywnemu wypoczynkowi mieszkańców i turystów oraz wzmacnianiu więzi z lokalnym środowiskiem przyrodniczym.

Cel operacyjny 4.2. Ochrona zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu

Działania realizowane w ramach tego obszaru koncentrują się na ochronie zasobów przyrodniczych Gminy oraz ograniczaniu negatywnego wpływu zmian klimatycznych na środowisko, infrastrukturę i jakość życia mieszkańców. Szczególne znaczenie ma odpowiedzialne gospodarowanie zasobami wodnymi, poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz ochrona jakości gleb i wód powierzchniowych. Równolegle istotne są działania edukacyjne i informacyjne skierowane do mieszkańców, rolników oraz turystów, wspierające stosowanie dobrych praktyk środowiskowych i racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych. Uzupełnieniem jest zrównoważone zarządzanie ruchem turystycznym, sprzyjające ochronie obszarów wrażliwych i ograniczaniu presji na środowisko. Realizacja tych działań przyczyni się do zwiększenia odporności Gminy na skutki zmian klimatu oraz zachowania jej walorów przyrodniczych.

Realizacja czwartego celu strategicznego sprzyjać będzie ochronie walorów przyrodniczych Gminy Krynicy-Zdroju oraz zwiększeniu jej odporności na skutki zmian klimatu. Podejmowane działania poprawią bezpieczeństwo, jakość przestrzeni publicznych i stan środowiska, jednocześnie wzmacniając funkcje rekreacyjne i turystyczne Gminy w sposób zrównoważony.

Tabela 10. Cel strategiczny 4. Objęte ochroną i racjonalnie wykorzystane środowisko naturalne Gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 4.1.					
Wzmocniona funkcja ekologiczna i rekreacyjnych potoków oraz terenów nadrzecznych					
Zagospodarowanie potoków i terenów nadrzecznych	— większa dostępność i atrakcyjność terenów zielonych i nadrzecznych; — poprawiona estetyka i jakość przestrzeni publicznych; — rozwinięta przestrzeń rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców i turystów; — nowe nasadzenia i zwiększona bioróżnorodność; — wzmocniona lokalna tożsamość i więź z przyrodą.	— liczba zmodernizowanych terenów zielonych i nadrzecznych; — liczba wykonanych nasadzeń; — liczba elementów infrastruktury rekreacyjnej (ławki, ścieżki, oświetlenie, mała architektura); — liczba osób korzystających z nowych terenów zielonych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Cel operacyjny 4.2.					
Ochrona zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu					
Ochrona zasobów wodnych i ograniczenie ryzyka powodziowego	— zmniejszone ryzyko podtopień i powodzi; — lepsza drożność potoków i rowów; — rozbudowa systemów odprowadzania wód; — większa odporność infrastruktury na intensywne opady i zjawiska ekstremalne; — wdrożone działania na rzecz ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	— liczba udrożnionych rowów i potoków; — liczba rozbudowanych systemów odprowadzania wód; — liczba zrealizowanych działań na rzecz ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Szkolenia i działania edukacyjne dotyczące ochrony wód i dobrych praktyk rolniczych	— zwiększona świadomość użytkowników gruntów rolnych w zakresie gospodarki nawozowej;	— liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników; — liczba uczestników szkoleń;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— wdrożone zasady dobrej praktyki rolniczej w gospodarstwach; — ograniczony spływ biogenów do wód powierzchniowych; — rozwinięta współpraca z PGW WP w zakresie edukacji; — lepsza jakość gleb i wód.	— liczba gospodarstw stosujących zasady dobrej praktyki rolniczej; — liczba kampanii edukacyjnych we współpracy z PGW WP.			
Edukacja ekologiczna i klimatyczna mieszkańców oraz turystów	— większa świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów; — zaangażowanie szkół i instytucji w edukację środowiskową; — udział mieszkańców w działaniach proekologicznych; — stosowanie dobrych praktyk ekologicznych w gospodarstwach domowych.	— liczba kampanii edukacyjnych; — liczba uczestników działań edukacyjnych; — liczba wydarzeń ekologicznych (sprzątanie, sadzenie drzew); — liczba szkół realizujących programy ekologiczne; — liczba tablic lub materiałów edukacyjnych umieszczonych w terenie.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031
Zrównoważone zarządzanie ruchem turystycznym	— mniejsze obciążenie środowiska w okresach szczytu turystycznego; — ograniczenie degradacji szlaków i terenów rekreacyjnych; — poprawiona czystość terenów turystycznych; — większa kontrola nad ruchem turystycznym w obszarach wrażliwych; — lepsza informacja turystyczna dotycząca ochrony środowiska.	— liczba punktów informacyjnych promujących zasady ekologiczne; — liczba działań promujących ruch pieszzy i rowerowy; — liczba punktów edukacyjnych (tablice, oznakowanie); — liczba inicjatyw turystyki przyrodniczej (ścieżki edukacyjne, punkty obserwacyjne).	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Krynica-Zdrój	2026-2031

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina miejsko-wiejska Krynica-Zdrój położona jest w powiecie nowosądeckim, w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego. Jej powierzchnia wynosi 145 km². Gmina składa się z Miasta Krynicy-Zdroju, które jest siedzibą Gminy oraz 8 sołectw: Berest, Czyrna, Mochnaczka Wyżna, Mochnaczka Niżna, Muszynka, Piorunka, Polany i Tylicz.

Sieć osadnicza Gminy ma charakter rozproszony i hierarchiczny, a jej struktura wynika zarówno z uwarunkowań naturalnych, jak i historycznego rozwoju funkcji uzdrowiskowych. W układzie osadniczym Gminy wyraźnie wyodrębnia się obręb Krynica Zdrój, które pełni rolę ośrodka I poziomu, stanowiącego rdzeń funkcjonalny całej Gminy. Obszar ten koncentruje podstawowe funkcje administracyjne, społeczne, gospodarcze oraz usługowe, a także pełni rolę ponadregionalnego centrum turystycznego i lecznictwa uzdrowiskowego.

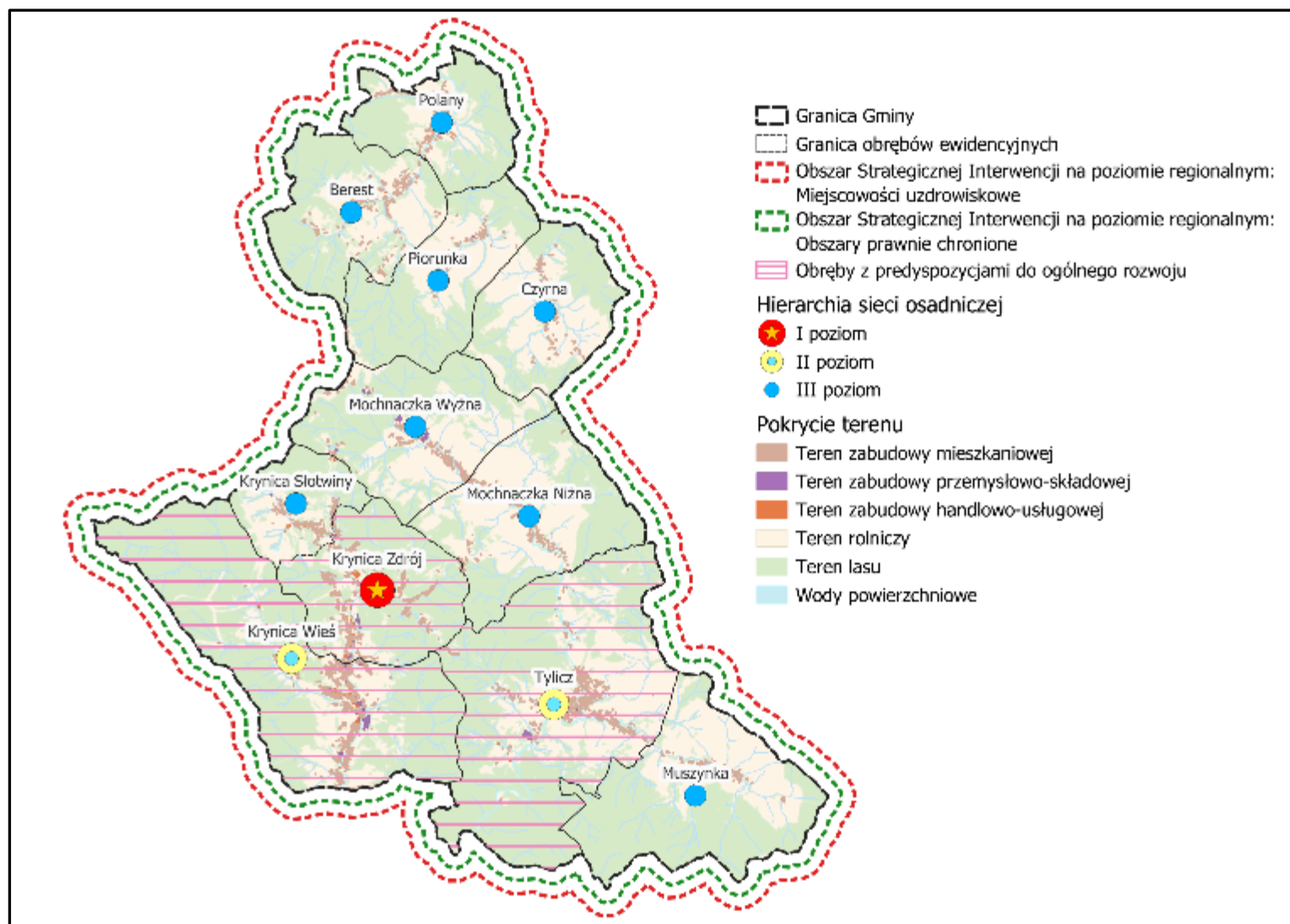
Ośrodki II poziomu tworzą obręby pełniące funkcje uzupełniające i wspierające wobec głównego centrum gminnego. Obręby Tylicz oraz Krynica Wieś charakteryzują się rozwiniętą zabudową mieszkaniową, zapleczem usługowym oraz rosnącą rolą w obsłudze ruchu turystycznego i rekreacyjnego. Obszary te, dzięki swojemu położeniu i dostępności komunikacyjnej, odgrywają istotną rolę w kształtowaniu bardziej zrównoważonego układu osadniczego, ograniczającego nadmierną koncentrację funkcji w Mieście.

Powyższe obręby, czyli Krynica Zdrój, Krynica Wieś i Tylicz, posiadają predyspozycje do ogólnego rozwoju. Są to tereny, które wyróżniają się korzystnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, w tym relatywnie dobrą dostępnością komunikacyjną, istniejącym zagospodarowaniem oraz dostępem do infrastruktury technicznej i społecznej. Obszary te pełnią kluczową rolę w kształtowaniu struktury osadniczej Gminy. Rozwój na tych terenach powinien opierać się na zasadach zrównoważonego zagospodarowania przestrzeni, w tym racjonalnym wykorzystaniu już zurbanizowanych obszarów, uzupełnianiu istniejącej zabudowy oraz ograniczaniu nadmiernej ekspansji w kierunku obszarów cennych przyrodniczo.

Pozostałe obręby Gminy, oznaczone jako ośrodki III poziomu, pełnią głównie funkcje mieszkaniowe, rolnicze, leśne oraz turystyczno-rekreacyjne o znaczeniu lokalnym. Należą do nich: Berest, Polany, Piorunka, Czyrna, Mochnaczka Wyżna, Mochnaczka Niżna, Muszynka oraz Krynica Słotwiny. Obszary te pełnią istotne funkcje środowiskowe, krajobrazowe i klimatyczne, wpływając na mikroklimat oraz atrakcyjność turystyczną regionu. Ich zachowanie i ochrona mają kluczowe znaczenie dla utrzymania walorów leczniczych i rekreacyjnych Gminy oraz dla zapewnienia równowagi pomiędzy rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój zakłada zrównoważony rozwój całej Gminy, w którym Miasto Krynica-Zdrój pełni rolę głównego centrum, a pozostałe miejscowości rozwijają się w sposób uzupełniający, zgodnie ze swoim potencjałem i pełnionymi funkcjami. Tak ukształtowany model sprzyjać będzie poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu spójności przestrzennej oraz efektywnemu wykorzystaniu potencjałów rozwojowych Gminy.

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdrój – zagospodarowanie terenu oraz struktura sieci osadniczej

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System powiązań przyrodniczych

Zgodnie z fizycznogeograficznym podziałem Polski obszar gminy Krynicy-Zdroju położony jest w granicach mezoregionu Beskid Niski, należącego do makroregionu Beskidy Środkowe, oraz mezoregionów Beskid Sądecki i Pogórze Popradzkie, zaliczanych do makroregionu Beskidy Zachodnie.

Jednym z najważniejszych atutów Gminy Krynicy-Zdroju są jej walory środowiskowe. Czyste powietrze, zasoby wód mineralnych, zróżnicowany krajobraz i korzystny mikroklimat sprawiają, że Gmina od wielu lat cieszy się renomą ośrodka uzdrowiskowego i turystycznego o znaczeniu międzynarodowym.

Na obszarze gminy Krynicy-Zdroju występuje wiele form ochrony przyrody, które potwierdzają wysokie walory środowiskowe oraz krajobrazowe tego obszaru. Jedną z nich jest rezerwat przyrody Okopy Konfederackie, który stanowi przykład harmonijnego łączenia ochrony środowiska z ochroną dóbr kultury. Znaczna część Gminy położona jest w granicach Popradzkiego Parku Krajobrazowego, którego celem jest zachowanie górskich ekosystemów leśnych, dolin rzecznych, cennych siedlisk roślin i zwierząt oraz walorów krajobrazu kulturowego. Istotnym elementem systemu ochrony jest również Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu, którego celem jest zachowanie cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Gmina Krynica-Zdrój w dużym stopniu objęta jest także europejską siecią Natura 2000. Na jej obszarze znajdują się obszary: Krynica, Ostoja Popradzka oraz Beskid Niski, które chronią cenne siedliska przyrodnicze oraz liczne gatunki roślin, zwierząt i ptaków. Kolejnym elementem struktury przyrodniczej Gminy są korytarze ekologiczne. Zgodnie z Mapą korytarzy ekologicznych z 2005 r. przez obszar gminy przebiegają korytarze „Beskidy – środek 1”, „Beskidy – środek 2” oraz „Beskidy – środek 3”. Natomiast według Mapy korytarzy z 2012 r. wyznaczono „Beskid Niski” i „Beskid Sądecki”. Zapewniają one łączność pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo, umożliwiając migrację gatunków oraz zachowanie spójności ekosystemów. Uzupełnieniem są pomniki przyrody, których na terenie gminy jest 11. Obejmują one zarówno pojedyncze drzewa, grupy drzew, jak i skałki, stanowiące cenny element lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego. Formy ochrony przyrody podkreślają wyjątkowy potencjał środowiskowy Gminy i wskazują na konieczność prowadzenia polityki rozwoju z poszanowaniem przyrody, krajobrazu i funkcji ekologicznych.

Gmina Krynica-Zdrój pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły oraz obszaru dorzecza Wisły. Poniżej zostały przedstawione JCWP znajdujące się na terenie gminy.

Tabela 11. JCWP na terenie gminy Krynicy-Zdroju

Lp.	Nazwa	Kod JCWP	Klasyfikacja stanu/ potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
1.	Biała do Mostyszy	RW2000042148199	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
2.	Biała od Mostyszy do Binczarówki z Mostyszą i Binczarówką	RW200004214831	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
3.	Muszynka	RW2000072142299	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
4.	Szczawnik	RW2000042142329	maksymalny potencjał ekologiczny	brak klasyfikacji	brak możliwości wykonania oceny
5.	Kamienica do Homerki	RW200004214325	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Analiza jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) wskazuje, że stan wód na terenie gminy Krynicy-Zdroju jest w większości niezadowalający. Spośród pięciu ocenianych JCWP stan aż czterech został zaklasyfikowany jako zły. Najmniej korzystna sytuacja dotyczy rzeki Białej, zarówno odcinka do Mostyszy, jak i odcinka od Mostyszy do Binczarówki z Mostyszą i Binczarówką, gdzie stwierdzono słaby stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego. Podobnie oceniono Muszynkę oraz Kamienicę do Homerki, które mimo umiarkowanego potencjału ekologicznego nie spełniają wymagań dobrego stanu ze względu na jakość chemiczną wód. Wyjątkiem jest Szczawnik, dla którego odnotowano maksymalny potencjał ekologiczny, jednak brak klasyfikacji stanu chemicznego uniemożliwia jednoznaczną ocenę ogólnego stanu JCWP. Wyniki te wskazują na potrzebę kontynuacji i intensyfikacji działań na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych, w szczególności w zakresie ograniczania presji antropogenicznych, poprawy gospodarki ściekowej oraz ochrony naturalnych koryt i stref przybrzeżnych. Ma to istotne znaczenie zarówno dla środowiska przyrodniczego, jak i dla uzdrowskiego oraz turystycznego charakteru Gminy Krynicy-Zdroju.

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Krynicy-Zdroju leży na obszarze 3 jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 150 (GW2000150), JCWPd nr 166 (GW2000166), JCWPd nr 167 (GW2000167). Na obszarze gminy Krynicy-Zdroju nie prowadzono badań wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

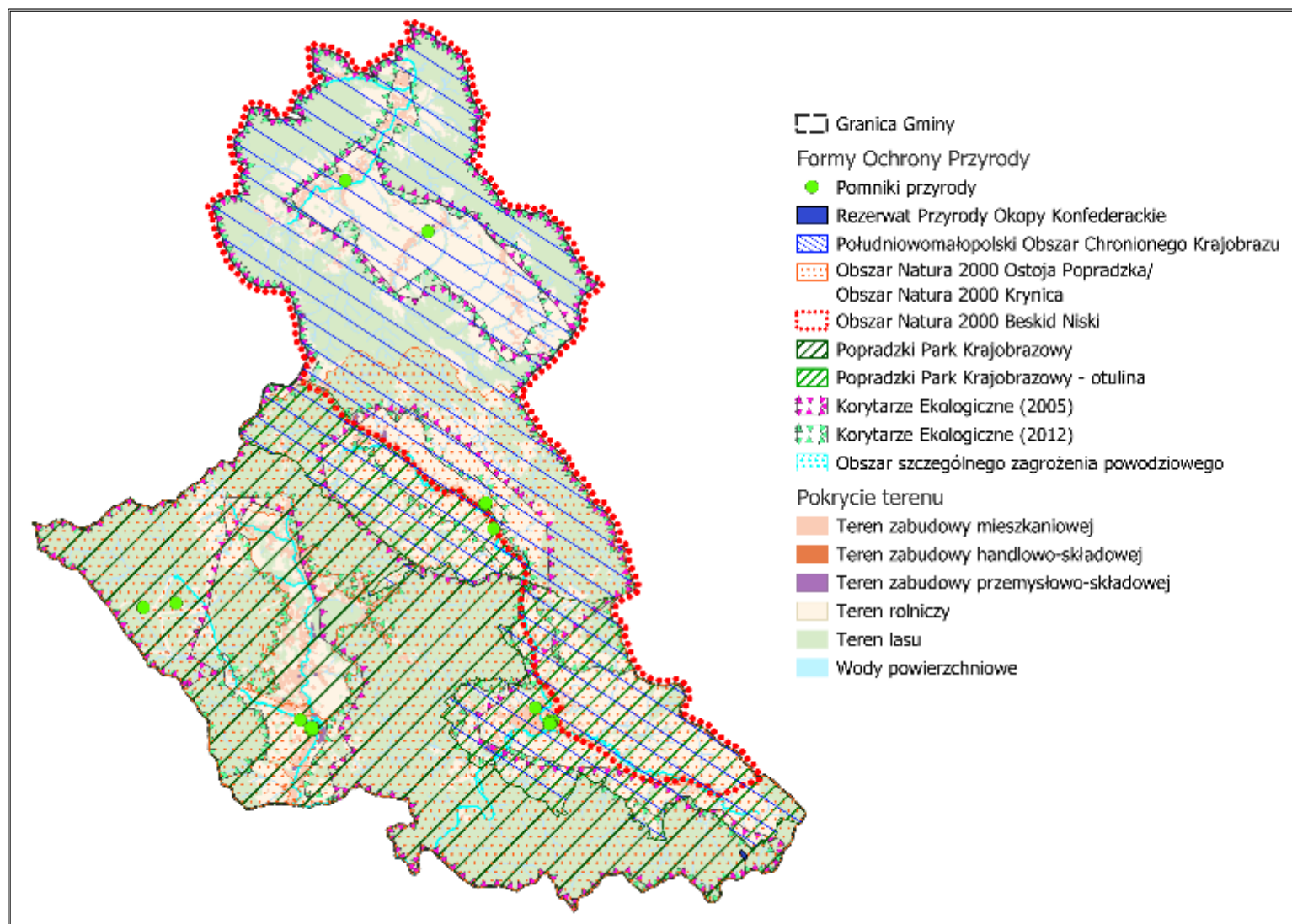
Gmina Krynica-Zdrój, zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz w oparciu o wytyczne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizuje swoje działania w obszarze gospodarki wodnej z uwzględnieniem dokumentów planistycznych szczebla krajowego i regionalnego. Kluczowym dokumentem jest Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, który określa cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych oraz wskazuje działania służące poprawie ich stanu ekologicznego i chemicznego.

Równocześnie Gmina objęta jest ustaleniami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Wisły, który identyfikuje obszary narażone na ryzyko powodzi oraz określa środki minimalizujące potencjalne straty powodziowe. W granicach Gminy Krynicy-Zdroju występuje zagrożenie i ryzyko powodziowe. Zgodnie z założeniami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, w Gminie konieczne jest utrzymanie drożności koryt rzek i rowów melioracyjnych, ochrona terenów zalewowych przed nadmierną zabudową oraz rozwój działań zwiększających retencję naturalną. Takie podejście pozwala na zmniejszenie ryzyka wystąpienia szkód powodziowych oraz zapewnia bezpieczeństwo mieszkańcom przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między użytkowaniem przestrzeni a ochroną środowiska wodnego.

W perspektywie zmian klimatycznych i obserwowanych okresów suszy coraz większe znaczenie dla Gminy ma również Plan przeciwdziałania skutkom suszy, który wskazuje działania adaptacyjne w gospodarce wodnej, m.in. poprzez retencję, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczanie strat wody oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.

Gmina Krynica-Zdrój charakteryzuje się wysokim potencjałem środowiskowym, wynikającym z położenia w obszarze górskim, korzystnych warunków klimatycznych, obecności zasobów wód mineralnych oraz form ochrony przyrody. Jednocześnie analiza stanu wód powierzchniowych wskazuje na występowanie istotnych problemów środowiskowych, związanych z niezadowalającym stanem jednolitych części wód powierzchniowych. Uwarunkowania te determinują konieczność prowadzenia polityki rozwoju opartej na zasadach zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrodniczymi. W szczególności istotne są działania zmierzające do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, dalszego rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-ściekowej oraz ochrony naturalnych koryt rzecznych i terenów przybrzeżnych. Równolegle kluczowe znaczenie ma realizacja działań wynikających z Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, obejmujących zwiększanie retencji naturalnej, utrzymanie drożności cieków wodnych oraz ograniczanie zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią. Takie podejście pozwoli na zachowanie wysokich walorów środowiskowych Gminy, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców oraz dalszym rozwoju funkcji uzdrowiskowych i turystycznych.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdroju – środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

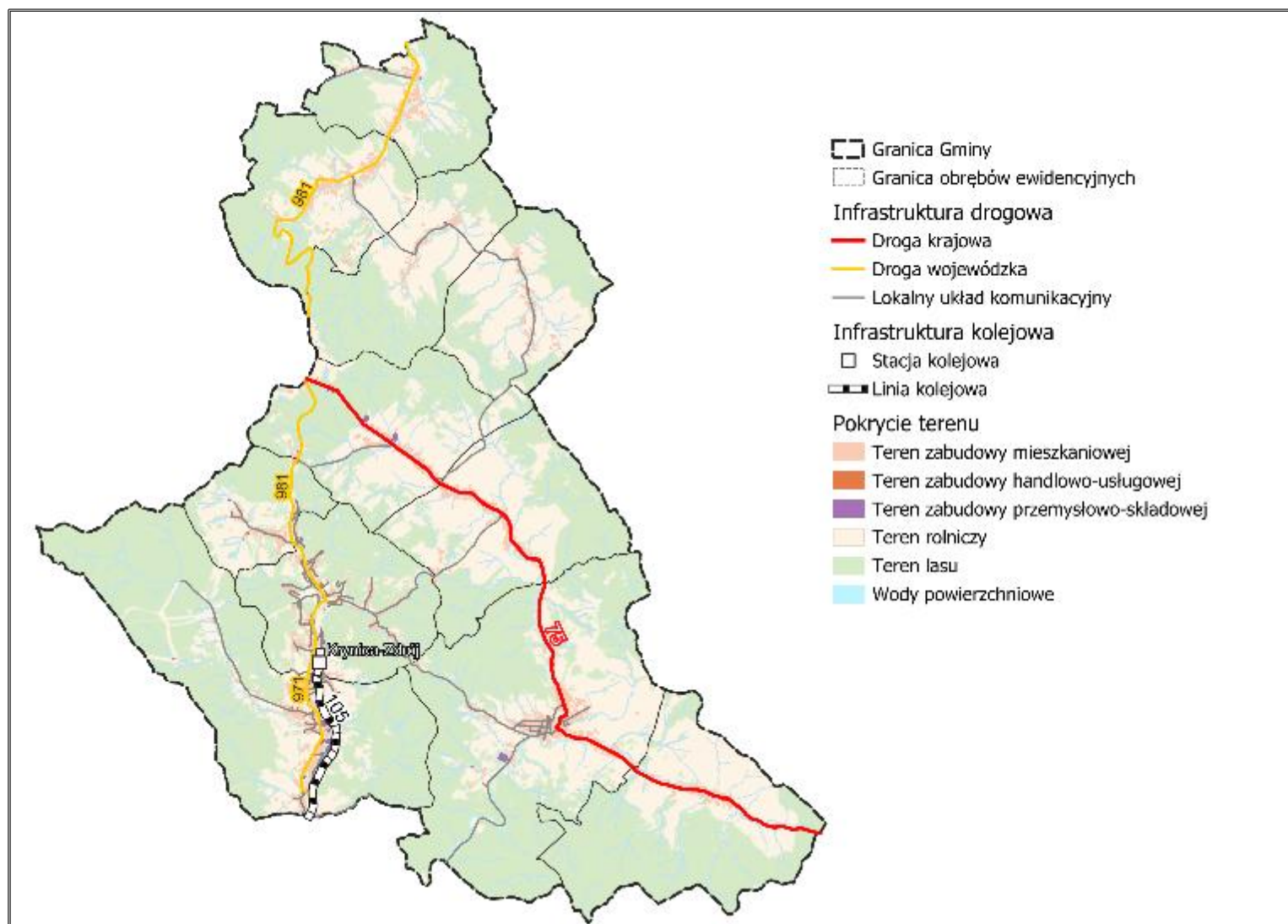
Przez teren gminy Krynicy-Zdroju przebiega droga krajowa nr 75, która stanowi jeden z głównych szlaków komunikacyjnych regionu, łącząc Gminę z ważnymi ośrodkami gospodarczymi i administracyjnymi w kraju. Istotne znaczenie mają również drogi wojewódzkie nr 971 i 981, zapewniające dobre powiązania z sąsiednimi Gminami oraz wspierające rozwój turystyki poprzez ułatwiony dostęp do miejscowości i atrakcji turystycznych. Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Razem tworzą spójny system transportowy, sprzyjający zarówno mobilności mieszkańców, jak i rozwojowi turystyki. Wobec tego funkcjonowanie układu drogowego Gminy wiąże się z dużym natężeniem ruchu na głównych ciągach komunikacyjnych, szczególnie w centralnej części Krynicy-Zdroju. Zjawisko to nasila się w okresach zwiększonego ruchu turystycznego i wpływa na warunki komunikacyjne oraz jakość przestrzeni miejskiej. Wskazuje to na konieczność dalszych inwestycji w infrastrukturę drogową, mających na celu poprawę organizacji ruchu i dostępności komunikacyjnej.

Uzupełnieniem sieci drogowej są ciągi piesze oraz infrastruktura rowerowa, które pełnią funkcję komunikacyjną i rekreacyjną. Na terenie gminy funkcjonują trasy rowerowe oraz ciągi piesze wykorzystywane przez mieszkańców i turystów. Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej jest także istotnym kierunkiem dalszych działań, zarówno w kontekście poprawy dostępności przestrzeni publicznych, jak i ograniczania ruchu samochodowego w centrum Miasta. Rozbudowa i integracja tych elementów sieci transportowej przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia bezpieczeństwa oraz wzmocnienia prozdrowotnego i proekologicznego charakteru Gminy.

Przez Gminę Krynica-Zdrój przebiega również linia kolejowa nr 105 relacji Muszyna – Krynica-Zdrój. Ze stacji w Krynicy-Zdroju można dojechać pociągiem do Nowego Sącza, Tarnowa, Krakowa, Warszawy, Gdyni i innych miast.

Na terenie gminy Krynicy-Zdroju funkcjonuje również komunikacja uzdrowiskowa, która zapewnia obsługę transportu zbiorowego mieszkańców oraz turystów. Łączy Miasto z kluczowymi obszarami usługowymi, turystycznymi i uzdrowiskowymi, a także z wybranymi miejscowościami Gminy. Jednak wskazuje się na potrzebę dalszego rozwoju transportu zbiorowego, w szczególności dostosowania oferty do zmieniających się potrzeb mieszkańców i gości oraz poprawy dostępności komunikacyjnej na obszarze całej gminy.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdrój – infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna Gminy Krynicy-Zdroju stanowi istotny element warunkujący jakość życia mieszkańców, funkcjonowanie uzdrowiska oraz rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.

Gmina Krynica-Zdrój posiada rozwinięty system zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna obejmuje znaczną część obszaru Gminy, zapewniając mieszkańcom oraz podmiotom gospodarczym dostęp do podstawowych usług komunalnych. Za zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków odpowiada Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy-Zdroju. Działalność zakładu ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa sanitarnego, ochrony środowiska oraz zapewnienia wysokich standardów funkcjonowania uzdrowiska.

Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie gminy Krynicy-Zdroju realizowane jest w oparciu o rozbudowaną sieć elektroenergetyczną obejmującą linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Kluczowym elementem systemu jest Główny Punkt Zasilania (GPZ) Krynica. Sieć średniego napięcia, w dużej mierze prowadzona w formie kablowej, rozprowadza energię do poszczególnych obszarów. Natomiast sieć niskiego napięcia obsługuje bezpośrednio gospodarstwa domowe, obiekty uzdrowiskowe, turystyczne i usługowe.

Na terenie gminy Krynicy-Zdroju nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Dostawy energii cieplnej odbywają się poprzez lokalne systemy oparte głównie na kotłowniach gazowych, które obsługują budynki wielorodzinne, obiekty mieszkaniowo-usługowe, instytucje publiczne oraz infrastrukturę uzdrowiskową. Ciepło zapewniają także mniejsze kotłownie usytuowane w budynkach wolnostojących oraz indywidualne źródła ogrzewania, wykorzystujące gaz, paliwa stałe (węgiel, drewno), olej opałowy, a także urządzenia elektryczne.

Sieć gazowa doprowadzona jest do miejscowości Berest, Czarna, Krynica-Zdrój, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna, Muszynka, Piorunka, Polany, Tylicz. Na terenie tym dostarczany jest gaz typu E. Podstawowym elementem zaopatrzenia jest gazociąg wysokiego ciśnienia biegnący na trasie Grybów – Krynica-Zdrój – Muszyna. Z niego zasilane są trzy stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia, zlokalizowane w Polanach, Mochnaczce Wyżnej i Krynicy-Zdroju. Stacje te przekazują gaz do sieci średniego ciśnienia, które obsługują odbiorców końcowych, a także 11 stacji II stopnia, w których gaz redukowany jest do ciśnienia niskiego.

Infrastruktura telekomunikacyjna obejmuje sieci komórkowe oraz powszechny, w dużej mierze światłowodowy i szerokopasmowy dostęp do Internetu świadczony przez wielu operatorów.

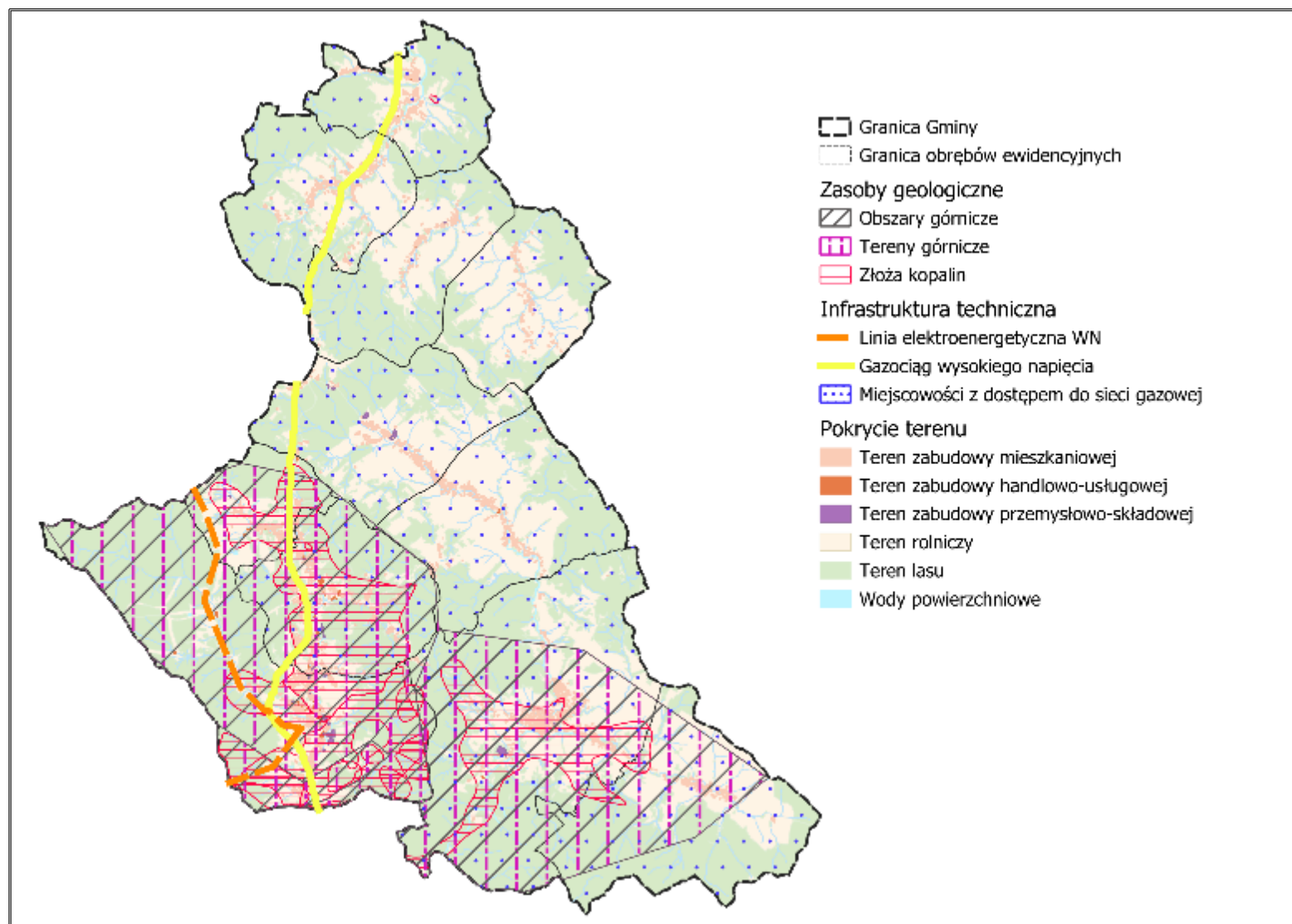
Na terenie gminy funkcjonuje również system gospodarowania odpadami komunalnymi, oparty na selektywnej zbiórce oraz obsłudze przez Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. System ten umożliwia mieszkańcom przekazywanie zarówno odpadów komunalnych, jak i odpadów problemowych, co sprzyja ochronie środowiska i poprawie estetyki przestrzeni.

Geologia i zasoby geologiczne

Na terenie gminy Krynicy-Zdroju zinwentaryzowano 9 złóż kopalin, w tym złoża wód mineralnych, które mają kluczowe znaczenie dla uzdrowiskowego charakteru Gminy. Wyznaczono także 4 aktualne obszary górnicze, zlokalizowane głównie w rejonie Krynicy-Zdroju i Tylicza. Obecność złóż i obszarów górniczych wpływa na sposób zagospodarowania przestrzennego. Planowanie rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej na tych terenach wymaga uwzględnienia uwarunkowań wynikających z przepisów prawa geologicznego i górniczego.

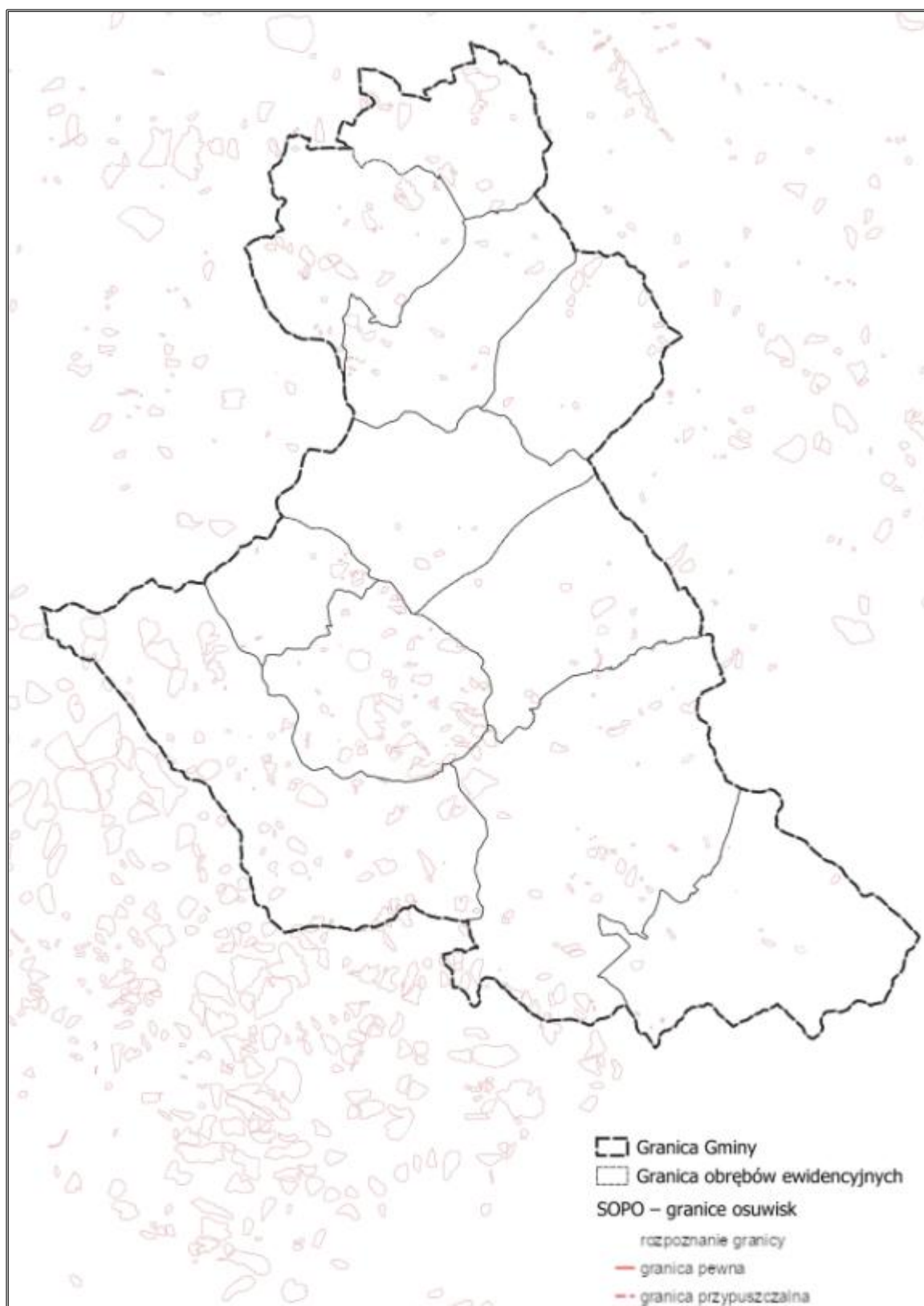
Istotnym uwarunkowaniem rozwoju infrastruktury Gminy Krynicy-Zdroju jest także występowanie licznych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Zjawisko to wynika z górskiego charakteru Gminy, zróżnicowanej rzeźby terenu oraz dużych nachyleń stoków. Obszary osuwiskowe stanowią poważne ograniczenie dla lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej. Występowanie osuwisk wymaga także prowadzenia stałego monitoringu oraz podejmowania działań zabezpieczających.

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdrój – infrastruktura techniczna i zasoby geologiczne

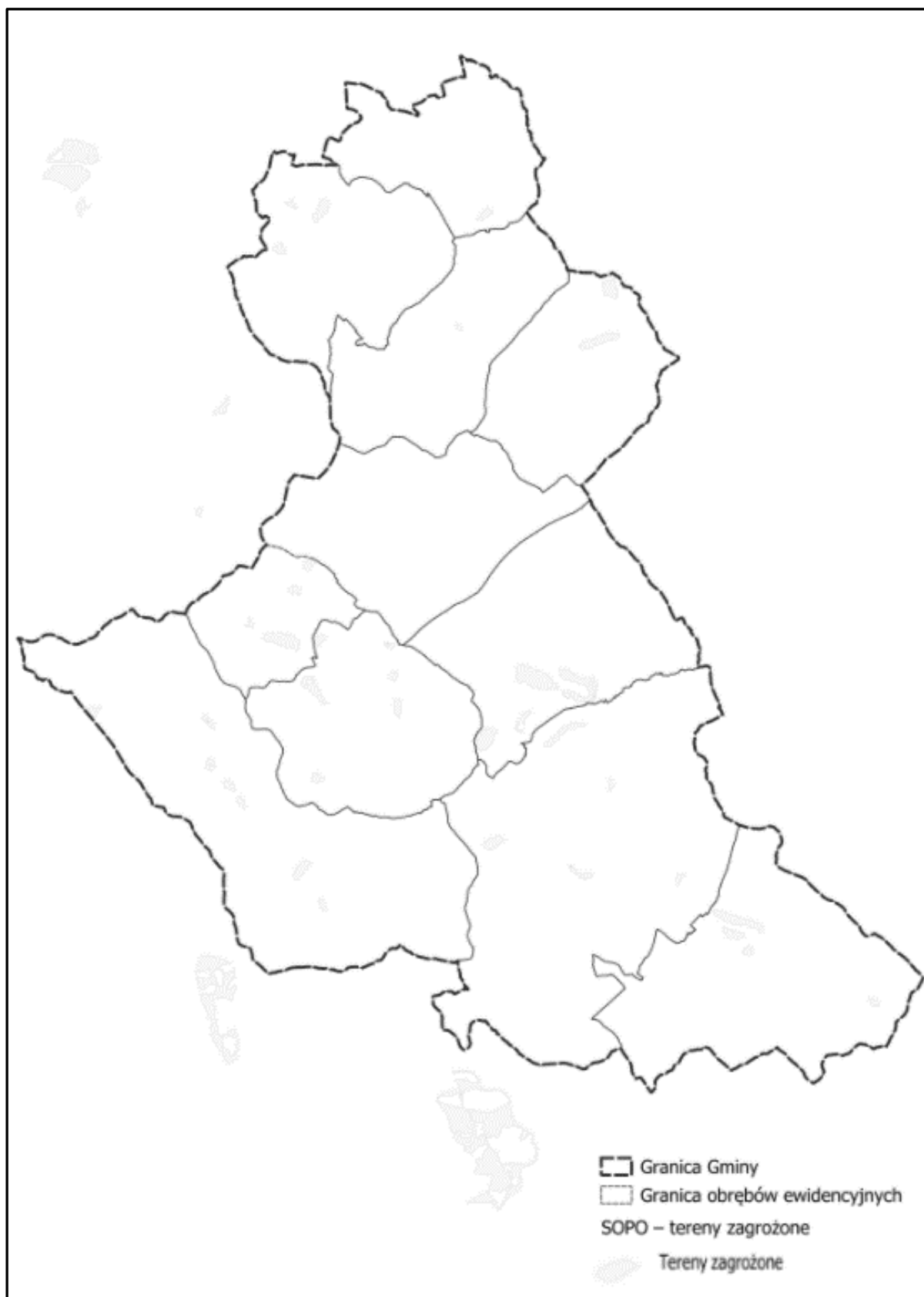
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdrój – osuwiska

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdroju – tereny zagrożone ruchami masowymi

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna Gminy Krynicy-Zdroju obejmuje obiekty i instytucje zapewniające realizację podstawowych usług publicznych w zakresie administracji, edukacji, kultury, ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa. Rozmieszczenie infrastruktury społecznej na terenie gminy ma charakter zróżnicowany i jest powiązane z układem osadniczym oraz koncentracją zabudowy. Największa liczba obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowana jest w Mieście Krynicy-Zdroju, które pełni funkcję głównego ośrodka obsługi mieszkańców całej Gminy. W pozostałych miejscowościach funkcjonują obiekty o znaczeniu lokalnym, zapewniające dostęp do podstawowych usług publicznych dla społeczności wiejskich.

Na terenie gminy Krynicy-Zdroju funkcjonuje rozbudowana sieć placówek oświatowych, obejmująca przedszkola oraz szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę, a także placówki niepubliczne prowadzone przez inne podmioty. Rozmieszczenie jednostek oświatowych jest powiązane z układem osadniczym Gminy i zapewnia dostęp do edukacji zarówno w Mieście, jak i w miejscowościach wiejskich.

Poniżej znajduje się wykaz jednostek oświatowych prowadzonych przez Gminę:

- Gminne Przedszkole nr 2 „Mali Odkrywcy” w Krynicy-Zdroju;
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków w Krynicy-Zdroju;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Krynicy-Zdroju, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ratowników Górskich w Krynicy-Zdroju;
 - Gminne Przedszkole nr 1 w Krynicy-Zdroju;
- Szkoła Podstawowa im. Zbigniewa Wodeckiego w Pioruncie z oddziałem przedszkolnym;
- Szkoła Podstawowa w Polanach z oddziałem przedszkolnym;
- Samorządowe Centrum Edukacji Szkolnej w Bereście, w skład którego wchodzi następujące jednostki:
 - Gminne Przedszkole w Bereście;
 - Szkoła Podstawowa w Bereście;
- Samorządowe Centrum Edukacji Szkolnej w Tyliczu, w skład którego wchodzi następujące jednostki:
 - Gminne Przedszkole w Tyliczu;
 - Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Pułaskiego w Tyliczu.

Oświatę na terenie gminy uzupełniają wymienione poniżej niepubliczne przedszkola oraz szkoły prowadzone przez inne organy niż Gmina Krynica-Zdrój:

- Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Muszynie, w skład którego wchodzi:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Muszynie;

- Niepubliczne Przedszkole w Muszynie;
- Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mochnaczce Wyżnej, w skład którego wchodzi:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Mochnaczce Wyżnej;
 - Niepubliczne Przedszkole w Mochnaczce Wyżnej;
- Szkoła Podstawowa w Mochnaczce Niżnej;
- Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi „Przystań” w Krynicy-Zdroju;
- Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi „Piątka” w Krynicy-Zdroju;
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Służebniczek NMP w Krynicy-Zdroju;
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Służebniczek NMP pw. św. Józefa w Tyliczu;
- Niepubliczne Przedszkole w Mochnaczce Niżnej.

Obecnie na terenie gminy opieka żłobkowa realizowana jest przez jeden podmiot „Dzienny Opiekun Ignas” w Krynicy-Zdroju. Placówka pełni istotną rolę w systemie wsparcia rodzin z małymi dziećmi, oferując kameralne warunki i indywidualne podejście do podopiecznych. Jednak liczba dostępnych miejsc jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców Gminy. W związku z tym zasadne jest dalsze rozwijanie systemu opieki, zarówno poprzez zwiększanie liczby miejsc, jak i dywersyfikację form opieki. Przyczyni się to do wsparcia aktywności zawodowej rodziców oraz zwiększenia atrakcyjności Gminy jako miejsca przyjaznego młodym rodzinom.

Na terenie gminy Krynicy-Zdroju funkcjonuje rozbudowana infrastruktura kultury, sportu i rekreacji. Instytucją realizującą zadania z zakresu kultury jest Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju. Centrum prowadzi kino, orkiestrę zdrojową, a także zarządza galerią sztuki i amfiteatrem. Uzupełnieniem oferty kulturalnej są wiejskie domy kultury w Tyliczu i Muszynie, pełniące funkcje lokalnych ośrodków aktywności społecznej i kulturalnej. Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest także Biblioteka Publiczna Gminy Krynica-Zdrój, która obejmuje bibliotekę centralną oraz jej filie. Biblioteka zapewnia dostęp do zbiorów oraz prowadzi działalność edukacyjną, kulturalną i animacyjną. Infrastruktura sportowa Gminy zarządzana jest głównie przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krynicy-Zdroju.

Gmina Krynica-Zdrój wyróżnia się pod względem liczby funkcjonujących stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych, kół gospodyń wiejskich oraz jednostek ochotniczych straży pożarnych. Podmioty te prowadzą działalność na rzecz mieszkańców, angażując się w realizację inicjatyw o charakterze społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, sportowym oraz rekreacyjnym.

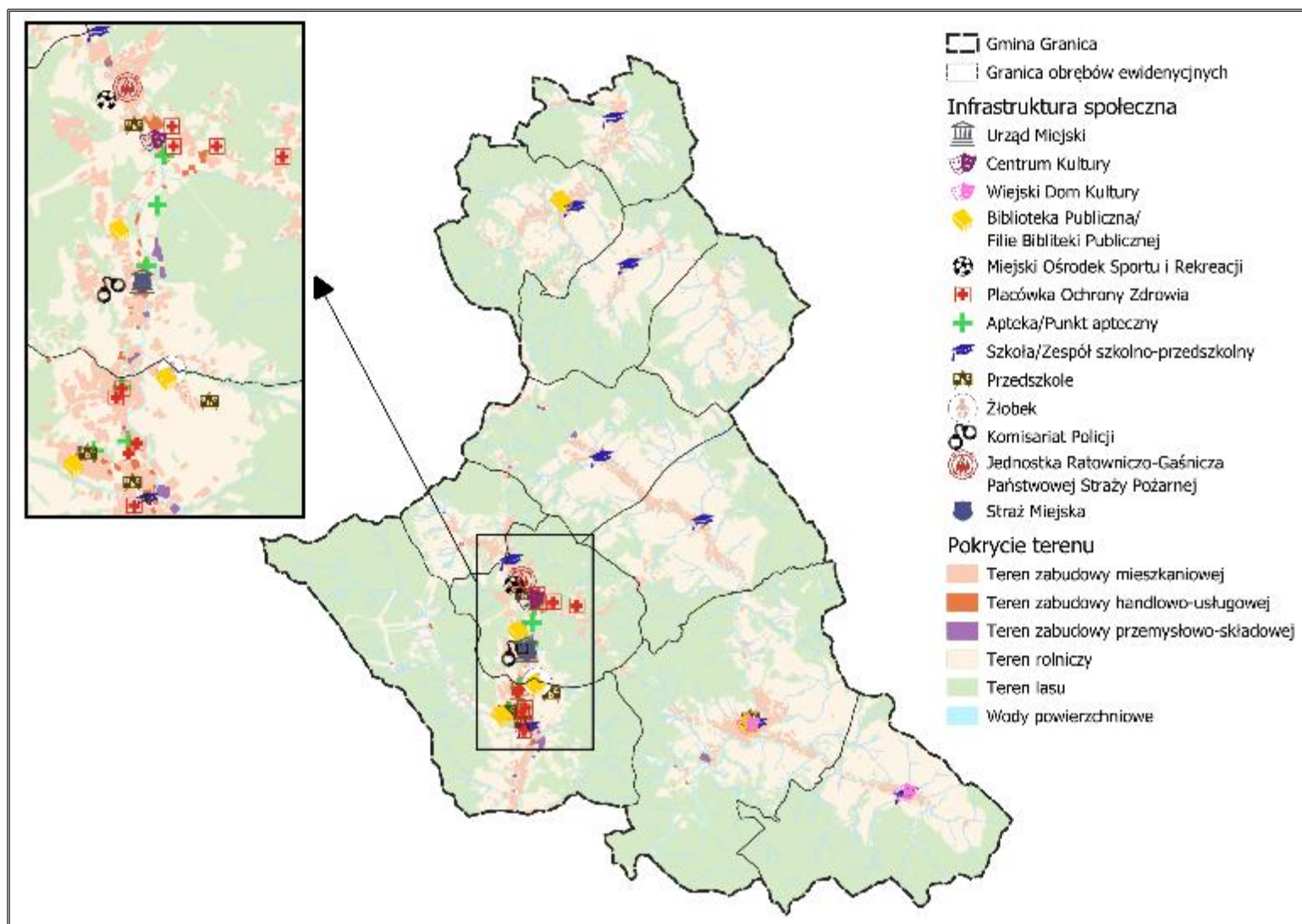
Opieka zdrowotna w Gminie Krynicy-Zdroju realizowana jest przez sieć publicznych i niepublicznych podmiotów. Zapewniają one mieszkańcom dostęp do podstawowej oraz

specjalistycznej opieki medycznej, a także do świadczeń uzdrowiskowych. Układ infrastruktury zdrowotnej jest silnie powiązany z uzdrowiskowym charakterem Gminy, a największa koncentracja placówek występuje w Mieście. Dostęp do leków jest zapewniony przez sieć aptek i punkt apteczny. System opieki zdrowotnej w Gminie stanowi istotny element infrastruktury społecznej, zapewniając obsługę zdrowotną mieszkańców oraz osób czasowo przebywających na terenie gminy, w tym kuracjuszy i turystów.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy zapewniane jest przez funkcjonujące służby i instytucje, w tym Policję, Państwową Straż Pożarną, Straż Miejską oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. System ten zapewnia obsługę całego obszaru gminy i jest dostosowany do jej uwarunkowań przestrzennych oraz turystycznego charakteru.

Infrastruktura społeczna Gminy Krynicy-Zdroju obejmuje podstawowe usługi publiczne w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa. Jednocześnie podkreśla się konieczność jej dalszego wzmacniania, w szczególności poprzez rozwój systemu opieki nad dziećmi do lat 3, wsparcie usług adresowanych do seniorów oraz osób niesamodzielnych. Istotna jest także rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym nowoczesnych obiektów o charakterze całorocznym, takich jak sztuczny tor saneczkowo-bobslejowo-skeletonowy oraz aquapark. Kierunki te stanowią istotny element kształtowania spójnej i dostępnej wspólnoty lokalnej, w której jakość życia mieszkańców łączy się z zapewnieniem powszechnego dostępu do usług publicznych.

Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdrój – infrastruktura społeczna

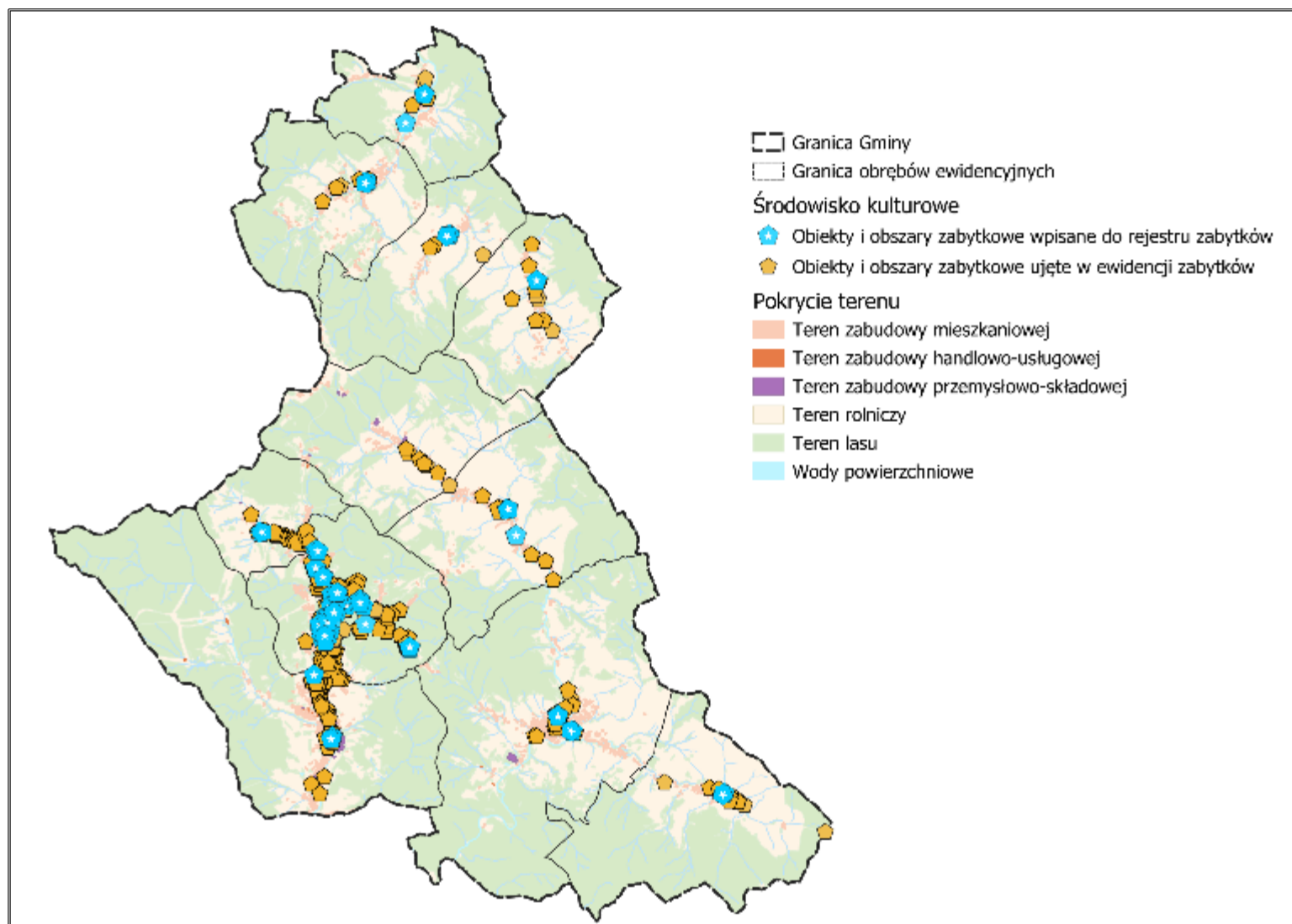

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy Krynicy-Zdroju występuje bogaty i zróżnicowany zasób zabytków oraz obiektów ujętych w ewidencji zabytków. Stanowi on istotny element tożsamości kulturowej Gminy oraz jej uzdrowiskowego charakteru. Największa koncentracja obiektów objętych ochroną konserwatorską występuje w Mieście, gdzie ochroną objęty jest historyczny układ urbanistyczny oraz liczne obiekty związane z rozwojem funkcji uzdrowiskowej. Na obszarach wiejskich istotną część dziedzictwa kulturowego stanowią obiekty sakralne oraz zachowana zabudowa regionalna. Zabytki Gminy Krynicy-Zdroju tworzą spójny krajobraz kulturowy, w którym łączą się elementy architektury uzdrowiskowej, mieszczańskiej i sakralnej. Zasób ten pełni ważną rolę nie tylko jako świadectwo historii i rozwoju Gminy, lecz także jako element wpływający na jej atrakcyjność turystyczną.

Wobec tego istotnym zadaniem Gminy pozostaje ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu zabytków na potrzeby rozwoju społecznego, kulturalnego i turystycznego. Działania w tym zakresie będą koncentrować się na utrzymaniu dobrego stanu technicznego obiektów, ich zagospodarowaniu oraz włączaniu dziedzictwa kulturowego w procesy rewitalizacji i kształtowania przestrzeni publicznych. Przełoży się to na wzmocnienie tożsamości lokalnej Gminy Krynicy-Zdroju oraz promowaniu jej dziedzictwa kulturowego w sposób zrównoważony i edukacyjny.

Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynica-Zdrój – środowisko kulturowe

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrona powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody

- na obszarach objętych formami ochrony przyrody należy stosować wytyczne zawarte w dokumentach ustanawiających te formy ochrony oraz w planach ochrony lub zadaniach ochronnych, jeżeli zostały opracowane,
- na terenach leśnych, podejmowane działania muszą być zgodne z planami urządzenia lasu,
- w dolinach rzek należy zachować ciągłość ekologiczną i zapewnić możliwość migracji zwierząt, m.in. poprzez niezabudowywanie fragmentów dolin i ich zboczy oraz ich powiązanie z otaczającym środowiskiem,
- należy chronić dziko występujące gatunki roślin, zwierząt i grzybów oraz ich naturalne siedliska zgodnie z przepisami o ochronie przyrody,
- należy przeciwdziałać negatywnym skutkom urbanizacji, szczególnie na terenach cennych przyrodniczo i chronionych,
- wskazane jest podejmowanie współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony przyrody, kształtowanie powiązań ekologicznych oraz zarządzania systemami obszarów chronionych,
- naturalne ciek i zbiorniki wodne będące częścią ciągów ekologicznych powinny być chronione, z dopuszczeniem ich wykorzystania na cele publiczne, jeśli jest to zasadne,
- zaleca się wdrażanie rozwiązań przestrzennych i technicznych zapobiegających fragmentyzacji siedlisk i utracie łączności ekologicznej,
- wskazane jest dokumentowanie oraz waloryzowanie przyrodnicze terenów o istotnych funkcjach ekologicznych (np. w ramach opracowań ekofizjograficznych),
- należy wspierać zalesiania, tworzenie śródpolnych zadrzewień i zakrzewień oraz ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk,
- trzeba ograniczać rozpraszanie zabudowy na terenach otwartych przez odpowiednie planowanie przestrzenne chroniące grunty rolne i wartościowe ekosystemy,
- wskazane jest przywracanie naturalnych cech środowiska i odtwarzanie zdegradowanych ekosystemów – w tym leśnych, wodnych i łąkowych m.in. poprzez zwiększenie retencji wodnej w ekosystemach,
- powinno się zwiększać powierzchnię zalesień zwłaszcza:
 - na obszarach o niskiej lesistości, ale wysokim potencjale leśnym,
 - na gruntach rolnych o niskiej przydatności,

- na terenach dotkniętych erozją,
- na gruntach porolnych objętych sukcesją naturalną,
- elementy charakterystyczne dla krajobrazu wiejskiego, takie jak miedze, zadrzewienia, drogi polne i małe ciekі, powinny być chronione, szczególnie na terenach intensywnego rolnictwa,
- w celu przeciwdziałania suszy rolniczej należy zachować i odtwarzać śródpolne zadrzewienia, ciekі, oczka wodne i tereny podmokłe wraz z towarzyszącą roślinnością oraz historyczne systemy melioracyjne,
- ochrona bioróżnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu powinna być wspierana poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych,
- należy ograniczyć lub eliminować obiekty mogące negatywnie wpływać na środowisko (poprzez zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

Ochrona wód

- należy poprawiać jakość wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:
 - rozwój i modernizację infrastruktury środowiskowej,
 - eliminację nieszczelnych zbiorników ściekowych,
 - ograniczenie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych,
 - tworzenie stref buforowych i zbiorników wokół cieków,
 - przeciwdziałanie eutrofizacji oraz zwiększenie retencji wodnej,
 - racjonalne gospodarowanie wodą, np. zwiększenie retencji małej skali, optymalizacja zużycia wody w gospodarstwach i przemyśle,
- należy wspierać działania zwiększające retencję w dolinach rzecznych poprzez: budowę małych zbiorników, spiętrzenia, przebudowę rowów i kanałów,
- retencionowanie wód opadowych,
- planowanie przestrzenne wspierające prawidłowe odprowadzanie wód opadowych,
- należy zwiększać zdolność retencyjną zlewni na gruntach rolnych, leśnych, zadrzewionych bez pogarszania warunków przepływu na obszarach zagrożonych powodzią,
- należy zwiększać wykorzystywanie wód opadowych i roztopowych, co pozwala ograniczyć zużycie wody z tradycyjnych ujęć,
- należy zachować i chronić naturalne elementy wodne, takie jak starorzecza, stawy i oczka wodne,
- należy chronić wody przed zanieczyszczeniami rolniczymi, m.in. przez stosowanie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie nawożenia i przechowywania kiszonek w pobliżu cieków,

- należy przeciwdziałać skutkom suszy zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r.), przy czym należy:
 - w pierwszej kolejności stosować naturalne metody retencji,
 - sztuczną retencję traktować jako ostateczność,
 - nowe inwestycje w tym zakresie poprzedzić analizami zgodnymi z aktualnymi przepisami i realnymi potrzebami.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planu zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Zgodnie z przytoczonym planem, Gmina Krynica-Zdrój została zakwalifikowana jako obszar słabo zagrożony suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych, silnie zagrożony suszą hydrologiczną oraz umiarkowanie zagrożony suszą hydrogeologiczną. W rezultacie łączne zagrożenie suszą całej Gminy Krynicy-Zdroju zostało zaklasyfikowane jako umiarkowane.

Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 300). Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem wód powierzchniowych jest:

- nie pogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 ust. Prawo wodne, celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzenia do nich zanieczyszczeń,
- zapobiegania pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Ochrona powietrza

- należy dążyć do rozbudowy centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło, zmiany paliw na niskoemisyjne oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- należy dążyć do redukcji emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego, emisji ze źródeł komunalnych,
- należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza oraz poprawy efektywności energetycznej i cieplnej poprzez:
 - modernizację istniejących kotłowni lokalnych,
 - wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne i nieemisyjne,
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
 - działania termomodernizacyjne obiektów użyteczności publicznej.

Ochrona klimatu akustycznego

- należy dążyć do ograniczenia poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych,
- należy dążyć do tworzenia alternatyw dla indywidualnego transportu samochodowego i jego ograniczenia,
- należy dążyć do zapewnienia wysokiej jakości dróg, poprzez prace remontowe, modernizację i ich przebudowę.

Ochrona złóż kopalin

- należy dążyć do racjonalnej gospodarki złożami kopalin, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopalin towarzyszących oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnego wpływu na środowisko,
- należy dążyć do wspierania prac związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem surowców energetycznych,
- należy dążyć do wyznaczania pasów ochronnych dla terenów sąsiednich, nieobjętych eksploatacją zgodnie z przepisami odrębnymi,
- sposób zagospodarowania terenu powinien być dostosowany do potrzeb prowadzonej działalności i nie powinien powodować zagrożenia bezpieczeństwa na terenach sąsiednich,
- zaleca się wykonywanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu złóż w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji,
- należy dążyć do ograniczenia degradacji litosfery, w tym warstwy glebowej, jak również niekorzystnych zmian w krajobrazie i gospodarce wodnej, związanych z powierzchniową eksploatacją surowców mineralnych m.in. poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Zapobieganie zagrożeniom naturalnym

- należy uwzględnić w planach rozwojowych Gminy, mapy zagrożenia powodziowego, mapy ryzyka powodziowego, plany zarządzania ryzykiem powodziowym, a także plany przeciwdziałania skutkom suszy.

Ochrona krajobrazu

- należy dążyć do zachowania bogatej struktury krajobrazu w szczególności poprzez:
 - kształtowanie harmonijnej mozaiki elementów krajobrazowych,
 - przeciwdziałanie wycince zadrzewień przydrożnych, śródpolnych,
 - stosowanie następujących kategorii dolesień: powiększanie istniejących kompleksów, uzyskanie większej zwartości kompleksów, zalesiania łącznikowe,
 - kształtowanie krajobrazu rolniczego: wprowadzanie zadrzewień pasmowych i grupowych oraz śródpolnych zalesień,
 - odbudowę biologicznej linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków,
 - optymalizację układu osadniczego, ograniczanie rozpraszania zabudowy,
 - tworzenie biologicznej zabudowy terenów właściwych dla rozwoju rekreacji w sąsiedztwie lasów.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- należy podejmować działania mające na celu zachowanie dobrego stanu obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków,
- wskazane jest kompleksowe odnawianie i rewaloryzacja zdegradowanych obszarów historycznych, zespołów zabytkowych i przestrzeni o znaczeniu kulturowym, które są istotne dla tożsamości regionu,
- należy chronić i przywracać historyczne układy zieleni, takie jak zabytkowe cmentarze, aleje drzew oraz parki,
- powinno się eliminować takie formy użytkowania, które obniżają wartość kulturową zabytków lub zakłócają charakter historycznych przestrzeni,
- zaleca się nadawanie nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji, np. kulturalnych, edukacyjnych czy turystycznych, w celu ich racjonalnego wykorzystania, podnoszenia atrakcyjności regionu oraz wspierania lokalnej gospodarki,
- elementy krajobrazu kulturowego mające znaczenie dla tożsamości obszarów wiejskich powinny być chronione,
- rozwój Gminy powinien opierać się na harmonijnym wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego, z poszanowaniem jego wartości,

- walory kulturowe powinny być wykorzystywane na potrzeby funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- obszary zachowujące tradycyjny charakter krajobrazowy i kulturowy powinny być objęte szczególną ochroną,
- należy porządkować i przywracać wartości kulturowe oraz elementy ekspozycji krajobrazu, szczególnie w miejscach o wysokich walorach wizualnych,
- ważne jest zachowanie otwartych przestrzeni o wysokiej wartości krajobrazowej, unikanie zabudowy terenów rolnych i leśnych oraz wykorzystanie rezerw terenowych w ramach już istniejącej struktury przestrzennej,
- nowa zabudowa powinna harmonizować z lokalną tradycją architektoniczną, akcentować istniejące dominanty przestrzenne i krajobrazowe oraz unikać obiektów zaburzających ład przestrzenny,
- należy obejmować ochroną elementy tradycyjnej architektury wiejskiej charakterystycznej dla danego regionu,
- realizacja działań powinna być zgodna z zapisami wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami,
- należy dążyć do utrzymania ładu przestrzennego zachowania kulturowych cech krajobrazu oraz kształtowania korytarzy przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:
 - ograniczanie negatywnych skutków urbanizacji i reurbanizacji,
 - wzmacnianie walorów przestrzennych obiektów i terenów (w tym przemysłowych) przez rewitalizację i restaurację,
 - ochronę oraz odnowę symbolicznych i zabytkowych przestrzeni historycznych,
 - rozwój sieci szlaków turystyki kulturowej wykorzystujących istniejące walory architektoniczne i krajobrazowe,
- należy identyfikować wartościowe obiekty i przestrzenie kultury współczesnej o znaczeniu ponadlokalnym oraz wprowadzać odpowiednie zapisy ochronne do dokumentów planistycznych Gminy,
- wskazane jest udostępnianie stanowisk archeologicznych, które mają wyraźną formę krajobrazową w celach edukacyjnych, naukowych i turystycznych,
- powinno się zapewnić właściwą widoczność i ekspozycję zabytków, m.in. przez określenie maksymalnych gabarytów nowej zabudowy,
- w celu ochrony walorów widokowych i estetycznych zespołów zabytkowych należy wyznaczać strefy ochrony krajobrazu i ekspozycji,
- istotne jest utrzymanie struktury przestrzennej o walorach kulturowych poprzez odpowiednią pielęgnację zieleni, eliminację przypadkowych nasadzeń i samosiewów oraz przeprowadzenie specjalistycznych prac rewitalizacyjnych,

- należy odtwarzać zabytkowe elementy kompozycji krajobrazu,
- zaleca się chronić naturalne krajobrazy powiązane z historycznymi układami przestrzennymi,
- zaleca się zachować tradycyjny charakter układu osadniczego,
- należy odbudowywać historyczne zadrzewienia, zwłaszcza aleje przydrożne,
- należy eliminować dysharmonijne elementy krajobrazu lub wprowadzać osłony roślinne,
- należy ustanowić wytyczne dotyczące lokalizacji, formy, gabarytów współczesnej zabudowy, dostosowanej do charakteru otoczenia.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Funkcja mieszkaniowa na terenie gminy Krynicy-Zdroju koncentruje się przede wszystkim w obszarach zwartej zabudowy, gdzie istnieją sprzyjające warunki infrastrukturalne oraz przestrzenne. Jej rozwój uzależniony jest od typu jednostki osadniczej oraz możliwości technicznych poszczególnych miejscowości. W strukturze osadniczej Gminy dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, którą uzupełniają zespoły zabudowy śródmiejskiej oraz wielorodzinnej.

Poza tym:

- należy dążyć do zapobiegania niekontrolowanym procesom rozprzestrzeniania się osadnictwa,
- należy dążyć do ochrony terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- należy dążyć do ochrony krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym,
- należy dążyć do odpowiedniego wykorzystania terenów w granicach zurbanizowanych oraz tworzenia większej zwartej przestrzennej struktury miejscowości,
- należy dążyć do uzupełniania zabudowy mieszkaniowej o usługi podstawowe i zieleni urządzonej,
- należy dążyć do tego, aby lokalizacja nowej zabudowy wielorodzinnej odbywała się w powiązaniu z istniejącą zabudową, jako kontynuacja istniejącej w sąsiedztwie, na terenach skomunikowanych i uzbrojonych,
- należy dążyć do tego, aby lokalizacja nowej zabudowy wielorodzinnej odbywała się w powiązaniu z istniejącą lub wyznaczoną w planie miejscowym, jako kontynuacja istniejącej w sąsiedztwie, na terenach skomunikowanych i uzbrojonych,
- należy dążyć do tworzenia atrakcyjnej przestrzeni zapewniającej wysokie standardy zamieszkania,

- należy dążyć do projektowania nowej zabudowy jako uzupełniania istniejącej struktury przestrzennej, w szczególności w obszarach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej bez konieczności jej rozbudowy,
- należy dążyć do wykorzystania potencjału inwestycyjnego terenów stanowiących obszary możliwego zagospodarowania, wskazanego w polityce przestrzennej Gminy, w szczególności w kierunku zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, przy czym wielkość wyznaczonych terenów powinna uwzględniać skalę rozwoju i przeciwdziałać dezintegracji Gminy,
- należy dążyć do ponownego wykorzystania obszarów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje i/lub walory środowiskowe, a posiadają potencjał do rozwoju funkcji: mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych, usługowych, rekreacyjnych, a także związanych z zieloną infrastrukturą, z uwzględnieniem koniecznych do przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, rekultywacji oraz działań rewaloryzacyjnych, remontowych czy modernizacyjnych,
- należy dążyć do podnoszenia jakości istniejących struktur, w szczególności:
 - koncentrowania i rozwoju podstawowych usług publicznych oraz powiązanych z nimi przestrzeni publicznych w istniejących i kształtujących się ośrodkach tworzących sieć osadniczą,
 - wzmacniania powiązań w transporcie zbiorowym pomiędzy ośrodkami tworzącymi sieć osadniczą na poziomie lokalnym a ośrodkami wyższej rangi,
 - strukturyzacji przestrzennej obszarów zdegradowanych żywiolową suburbanizacją (rekompozycja funkcjonalno-przestrzenna), m.in. poprzez integrację istniejących małych struktur mieszkaniowych w większe zespoły, uwzględniające w swym programie ogólnodostępne przestrzenie publiczne oraz funkcje ośrodkotwórcze na poziomie lokalnym,
- należy dążyć do tworzenia strategicznych obszarów do zainwestowania produkcyjnego i usługowego oraz ich uzbrajania w infrastrukturę techniczną,
- należy dbać o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- zaleca się, aby rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej następował przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- zaleca się realizację zabezpieczeń zabudowy produkcyjno-przemysłowej w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,

- w przypadku obiektów, dla których pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie jest możliwe dotrzymanie standardów jakości środowiska, należy utworzyć obszar ograniczonego użytkowania.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

W przypadku lokalizacji nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, poniżej wskazano podstawowe zasady lokalizacji:

- na terenach wskazanych w aktach prawa miejscowego jako strefy handlu wielkopowierzchniowego (jeżeli takie występują):
 - za najbardziej preferowane obszary do lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego wyznacza się tereny znajdujące się w strefie podmiejskiej oraz przy skrzyżowaniach i węzłach drogowych dróg krajowych i wojewódzkich,
 - należy dążyć do realizacji zabudowy obiektów handlu wielkopowierzchniowego w sposób harmonizujący z charakterem zabudowy sąsiedniej,
 - należy dążyć do kształtowania zabudowy w oparciu o skalę człowieka oraz projektowania elewacji w sposób umożliwiający przechodniom wgląd we wnętrza sklepowe i zapoznanie się z ofertą,
 - należy dążyć do realizacji ujednoliconych parkingów, opracowanych dla całego terenu,
 - należy dążyć do wyznaczania niewielkich terenów zieleni urządzonej jako miejsc odpoczynku dla kupujących.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Gmina Krynica-Zdrój charakteryzuje się szczególną strukturą funkcjonalno-przestrzenną. Wynika ona z pełnienia funkcji uzdrowiskowych i turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym oraz z położenia na obszarze górskim o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Uwarunkowania te w sposób istotny wpływają na sposób użytkowania przestrzeni oraz na kształtowanie polityki mieszkaniowej Gminy. Wobec tego nie może być ona rozpatrywana wyłącznie w odniesieniu do liczby stałych mieszkańców i wynikających z niej prognoz demograficznych.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w Gminie kształtowane jest w znacznym stopniu przez pełnione funkcje ponadlokalne. W szczególności przez intensywną działalność uzdrowiskową, turystyczną i usługową, a także przez sezonową i okresową intensyfikację użytkowania przestrzeni. Funkcjonowanie i dalszy rozwój tych sektorów wymagają zapewnienia odpowiedniego zaplecza mieszkaniowego dla osób pracujących oraz

świadczących usługi na rzecz bazy uzdrowskiej, turystyczno-noclegowej i towarzyszącej infrastruktury usługowej.

Jednocześnie możliwości swobodnego wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych są ograniczone przez uwarunkowania terenowe, takie jak górskie ukształtowanie terenu, występowanie obszarów prawnie chronionych, zagrożenia osuwiskowe i powodziowe oraz konieczność ochrony krajobrazu. Skutkuje to koncentracją presji inwestycyjnej na obszarach już zagospodarowanych oraz potrzebą racjonalnego i uporządkowanego podejścia do kształtowania nowej zabudowy mieszkaniowej, zgodnego z zasadami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

W tym kontekście zasadne jest przyjęcie w planowaniu przestrzennym podejścia, które uwzględni specyfikę funkcjonalną poszczególnych miejscowości Gminy. W Krynicy-Zdroju i Tyliczu rozwój bazy uzdrowskiej oraz turystyczno-noclegowej wiąże się z koniecznością zapewnienia odpowiedniego buforu mieszkaniowego dla osób zatrudnionych i świadczących usługi w tych branżach. W pozostałych miejscowościach Gminy, takich jak Muszynka, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna, Berest, Polany, Czarna i Piorunka, potrzeby mieszkaniowe związane są przede wszystkim z rozwojem funkcji agroturystycznej oraz z pełnieniem roli zaplecza mieszkaniowego dla osób obsługujących rozbudowane centrum uzdrowsko-turystyczne Krynicy-Zdroju i Tylicza.

Istotnym elementem polityki mieszkaniowej Gminy pozostaje również potrzeba poprawy struktury i jakości istniejących zasobów mieszkaniowych. Obejmuje to głównie rozwój mieszkań komunalnych i społecznych oraz dostosowanie oferty mieszkaniowej do zróżnicowanych potrzeb użytkowników przestrzeni, zarówno stałych mieszkańców, jak i osób przebywających na terenie gminy sezonowo. Planowanie przestrzenne w tym zakresie powinno sprzyjać porządkowaniu i uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz efektywnemu wykorzystaniu terenów już zagospodarowanych.

Wobec powyższego uzasadnione jest określenie na terenie gminy Krynicy-Zdroju zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową na poziomie wyższym, niż wynikałoby to wyłącznie z podstawowych wskaźników i prognoz demograficznych opartych na danych statystycznych. Jednocześnie istotne jest zachowanie zasad racjonalnego gospodarowania przestrzenią, ochrony środowiska i ładu przestrzennego.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dla lokalizacji inwestycji celu publicznego stosuje się przepisy art. 50-67c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 poz. 1130 ze zm.).

Zgodnie z definicją celu publicznego zawartą w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2024 poz. 1145 ze zm.), działania te obejmują realizację celów takich jak:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi dla rowerów i drogi wodne, budowa, utrzymanie oraz wykonanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- budowa i utrzymanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym składowania lub wykorzystywania w instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji do wytwarzania biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2024 poz. 1361 ze zm.),
- budowa i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacji i utrzymania wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- sprawowanie opieki nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 poz. 1571 ze zm.), szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych,
- budowa, utrzymanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,

— inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura komunikacyjna

- należy dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój transportu publicznego oraz modernizację i rozbudowę istniejącej sieci dróg gminnych,
- należy dążyć do sukcesywnej budowy nowych dróg, poprzez zastępowanie istniejących dróg gruntowych drogami o nawierzchni utwardzonej, co poprawi komfort i bezpieczeństwo oraz usprawni komunikację w obrębie Gminy,
- wskazane jest wprowadzenie rozwiązań, które nadadzą transportowi zbiorowemu uprzywilejowaną pozycję w ruchu drogowym, m.in. rozmieszczenie przystanków w sposób zapewniający wygodny dostęp i przesiadki,
- poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg powinna być realizowana przez:
 - budowę chodników, tras rowerowych, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów,
 - wdrażanie środków ograniczających ryzyko wypadków, takich jak: strefy ograniczonej prędkości, progi zwalniające, wyniesione przejścia, azyle, ronda i podwyższone skrzyżowania,
- prace modernizacyjne w zakresie infrastruktury drogowej powinny bazować na wynikach regularnych przeglądów technicznych, analiz natężenia ruchu i poziomu bezpieczeństwa,
- konieczne jest rozwijanie lokalnych układów drogowych oraz infrastruktury wspierającej transport publiczny, w tym systemów przesiadkowych typu „Parkuj i Jedź” (P&R) oraz „Rower i Jedź” (B&R),
- istniejące trasy i urządzenia komunikacyjne powinny być dostosowane, uzupełniane i unowocześnione tak, aby w pełni obsługiwały istniejące i planowane obszary zabudowy i zapewniały im odpowiednie skomunikowanie,
- system komunikacji drogowej, pieszej i rowerowej powinien być rozwijany, aby efektywnie łączyć nowe tereny inwestycyjne z obecnym układem przestrzennym miejscowości i jej otoczeniem.

Drogi rowerowe

- określa się możliwość realizacji regionalnych i ponadregionalnych dróg dla rowerów w postaci:
 - wydzielonych dróg dla rowerów w pasie drogowym (poza terenami zabudowanymi w miarę możliwości należy unikać dróg, na których natężenie ruchu samochodowego

- przekracza 10 000 pojazdów na dobę, chyba że droga dla rowerów prowadzi np. za ekranem przeciwhałasowym),
- pasów ruchu dla rowerów lub jazda asfaltowym poboczem:
 - w obszarze zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 10 000 pojazdów/dobę, a dopuszczalna prędkość nie przekracza 50 km/h,
 - poza obszarem zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 4 000 pojazdów/dobę,
 - ruchu mieszanego, rowerowo-samochodowego jezdnią:
 - na drogach o natężeniu ruchu do 4 000 pojazdów/dobę: w terenie zabudowanym w przypadku ograniczenia prędkości do nie więcej niż 30 km/h,
 - na drogach o natężeniu ruchu do 1 000 pojazdów/dobę: poza terenem zabudowanym lub gdy dopuszczalna prędkość wynosi powyżej 30 km/h,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami serwisowymi wzdłuż dróg wyższych klas lub linii kolejowych,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami wewnętrznymi o ograniczonym ruchu pojazdów samochodowych, np. leśnymi,
 - zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego (niedozwolone jest prowadzenie tras drogami piaszczystymi, błotnistymi, brukowanymi, nadmiernie nierównymi),
- należy dążyć do budowy infrastruktury rowerowej dowiązującej sieć ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych do węzłów integracyjnych i przystanków zintegrowanych transportu zbiorowego.

Infrastruktura energetyczna

- należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej dla sieci niskiego i średniego napięcia,
- należy dążyć do rozwoju, modernizacji i dywersyfikacji źródeł energii i paliw, w tym ich rozproszenie, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw,
- należy dążyć do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego Unii Europejskiej, zakładającego ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej,
- dopuszcza się planowanie i realizację urządzeń infrastruktury energetycznej, a także przebudowę, rozbudowę i korekty tras sieci istniejących, jeśli będzie to miało na celu optymalizację funkcji technicznych systemów energetycznych, minimalizację uciążliwości dla środowiska lub usunięcie kolizji przestrzennych – pod warunkiem braku sprzeczności z innymi ustaleniami prawnymi,

- należy dążyć do zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej poprzez zapewnienie co najmniej dwustronnego zasilania wszędzie tam, gdzie jest to szczególnie istotne ze względu na potrzeby społeczno-gospodarcze,
- należy dążyć do uwzględniania w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym potrzeby bezpieczeństwa energetycznego przez:
 - rezerwowanie pasów terenów wolnych od zabudowy i przeszkód terenowych dla projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, a na etapie jej eksploatacji zapewniających dostęp do sieci i urządzeń energetycznych,
 - określanie ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu w pobliżu projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej oraz źródeł produkcji energii elektrycznej i ciepłej,
 - rezerwowanie terenów przewidzianych pod budowę instalacji i infrastruktury wykorzystywanej do wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (fotowoltaika, farmy wiatrowe, geotermia), z zachowaniem stref bezpieczeństwa, jeśli są wymagane,
- należy dążyć do przebudowy systemów oświetlenia ulicznego w kierunku energooszczędnych, inteligentnych układów, wykorzystujących źródła odnawialne,
- należy dążyć do tego, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się na podstawie warunków przyłączenia określonych przez gestora sieci, z istniejącej sieci elektroenergetycznej. Istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną należy przystosować do planowanego zagospodarowania. Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę oraz budowę nowych sieci elektroenergetycznych, kablowych i napowietrznych. Dopuszcza się budowę stacji transformatorowych na każdym terenie, w ilości zależnej od zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną.

Infrastruktura gazowa

- należy eliminować lub maksymalnie ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko, walory krajobrazu i bezpieczeństwo ludności, obiektów liniowej i punktowej infrastruktury systemów przesyłu i magazynowania ropy naftowej i produktów naftowych.

Infrastruktura światłowodowa

- należy dążyć do eliminacji braków w zakresie tradycyjnych, podstawowych usług szerokopasmowych oraz usług e-administracji,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego i światłowodowego dostępu do Internetu.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

- należy dążyć do dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i poprawy jej stanu technicznego oraz modernizacji sieci wodociągowej,
- należy dążyć do realizacji zbiorowych systemów odbioru i oczyszczania ścieków,
- należy dążyć do sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania),
- należy dążyć do budowy systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych.

Utylizacja odpadów

- należy dążyć do tworzenia właściwych warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym przez realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- należy prowadzić gospodarkę odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz ustalonymi przepisami lokalnymi.

Infrastruktura społeczna

- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek kultury, rewitalizacji oraz adaptacji zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek kultury, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek ochrony zdrowia, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy i modernizacji placówek świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną, w tym zakresie podstawowej opieki zdrowotnej,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek szkół podstawowych, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do rozwoju infrastruktury warunkującej zwiększenie dostępności i upowszechnianiu wychowania przedszkolnego oraz opieki nad dziećmi do lat trzech,
- należy dążyć do wyposażenia ośrodków w ogólnodostępną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację otwartych i zamkniętych obiektów sportowych, niepowiązanych z infrastrukturą szkolną, z uwzględnieniem rangi i zasięgu oddziaływania danego ośrodka,
- należy dążyć do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej powiązanej z infrastrukturą szkolną, poprzez budowę, rozbudowę i modernizację obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych,

- należy dążyć do upowszechniania prozdrowotnych postaw związanych z aktywnością fizyczną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń rekreacyjno-sportowych, służących codziennej aktywności fizycznej i rekreacji mieszkańców.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

W zakresie infrastruktury energii odnawialnej uwzględnia się obowiązujące regulacje prawne, w tym w szczególności wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od obiektów, zwłaszcza budynków mieszkalnych.

Dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych przewiduje się lokalizację obiektów budowlanych niezbędnych do funkcjonowania farm fotowoltaicznych.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływania tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- elektrowni wiatrowych wszędzie tam, gdzie brak przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji na biomasę i biogaz na terenach wiejskich, w tym na drewno odpadowe, słomę odpadową z rolnictwa, siano odpadowe z rolnictwa, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz plantacji roślin energetycznych,
- instalacji słonecznych, w tym z systemów fotowoltaicznych (farm fotowoltaicznych) – w obrębie kompleksów najsłabszych gruntów rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrekultywowanych na cele inne niż rolnicze i leśne.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach produkcyjnych, magazynowych i składowych, zlokalizowanych w ramach obszarów inwestycyjnych przeznaczonych pod funkcje produkcyjno-usługowe, wspierających realizację polityki aktywizacji gospodarczej Gminy.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

- wskazane jest, aby rozwój funkcji rolniczych na gruntach ornych o wysokiej wartości przyrodniczej i użytkowej opierał się przede wszystkim na produkcji rolnej,

- obszary, na których dominują użytki zielone dobrej i średniej jakości powinny być wykorzystywane głównie do hodowli (z wyłączeniem form przemysłowych), z preferencją stosowania dla ekologicznych metod uprawy,
- rolnicza przestrzeń produkcyjna powinna koncentrować się na gruntach najwyższej klasy bonitacyjnej gruntów I-III,
- powinno się chronić grunty rolnicze klas I-III oraz obszary leśne przed ich przekształceniem na inne cele, jeśli nie jest to uzasadnione,
- należy tworzyć sprzyjające warunki infrastrukturalne i komunikacyjne dla inwestycji w nowoczesne, wielkoobszarowe i zmechanizowane gospodarstwa,
- na terenach o przeciętnej lub niskiej przydatności produkcyjnej należy rozwijać funkcje wielozadaniowe, dbając przy tym o środowisko naturalne np. zachowując tradycyjny krajobraz rolniczy i trwale użytki zielone,
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej rolnictwu oraz zrównoważony rozwój funkcji pozarolniczych powinno być jednym z celów lokalnej polityki,
- należy chronić najbardziej produktywne i wartościowe grunty rolnicze przed ekspansją zabudowy,
- zaleca się unikanie przeznaczenia najlepszych jakościowo gleb pod uprawy roślin energetycznych,
- należy przeciwdziałać rozdrobnieniu gospodarstw poprzez działania scaleniowe i odpowiednie zagospodarowanie gruntów po scaleniu,
- kierunki specjalizacji produkcji rolnej powinny być wzmacniane, a gospodarstwa ukierunkowywane na większą skalę towarową, by utrzymać wysoki poziom i jakość produkcji,
- powinno się promować praktyki rolnicze zintegrowane z ochroną środowiska i klimatu – w tym rozwój rolnictwa ekologicznego,
- wskazane są inwestycje w infrastrukturę melioracyjną, służące poprawie warunków wodno-glebowych,
- konieczne są działania ograniczające zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego – zgodnie z tzw. programem azotanowym,
- krajobraz rolniczy powinien być kształtowany w sposób sprzyjający bioróżnorodności m.in. poprzez różnicowanie siedlisk i tworzenie warunków do bytowania różnych gatunków zwierząt,
- należy zagospodarować nieużywane grunty rolne, a tereny o niskiej jakości gleb przekształcać np. w zadrzewienia śródpolne, zbiorniki wodne lub zalesienia,

- w dolinach rzecznych powinno się wspierać tradycyjne użytkowanie łąkowe, zapobiegając przekształcaniu półnaturalnych łąk w pola uprawne lub pastwiska o wysokim stopniu intensyfikacji,
- półnaturalne ekosystemy, takie jak łąki, powinny być chronione w ramach zrównoważonego użytkowania gospodarczego,
- istotna jest ochrona i zwiększanie powierzchni zadrzewień śródpolnych, m.in. poprzez wspieranie spontanicznego wzrostu drzew i krzewów na miedzach, wokół zbiorników wodnych i na nieużytkach,
- wskazane jest tworzenie naturalnych barier biologicznych, które ograniczają migrację zanieczyszczeń, przeciwdziałają erozji wodnej i wietrznej,
- należy unikać nadmiernego osuszania łąk poprzez rezygnację z intensywnych zabiegów melioracyjnych,
- zdewastowane małe obszary należy rekultywować, tworząc zróżnicowane środowiska przy użyciu metod fitomelioracyjnych i krajobrazowych.

Leśna przestrzeń produkcyjna

- należy wspierać zwiększenie powierzchni lasów i ograniczać fragmentyzację środowiska przyrodniczego, m.in. poprzez zalesianie gruntów o niewielkiej przydatności rolniczej oraz rekultywację nieużytków,
- przekształcenie gruntów leśnych na inne cele powinno następować wyłącznie w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach,
- gospodarka leśna powinna uwzględniać przede wszystkim funkcje pozaprodukcyjne, zwłaszcza w przypadku lasów ochronnych, obszarów o szczególnej wartości przyrodniczej, terenów wrażliwych (np. wydmy, podmokłe, strome) oraz lasów miejskich i rekreacyjnych – w granicach miast i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji

Na terenie gminy nie obowiązuje Gminny Program Rewitalizacji, w związku z czym nie ma także wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Do najważniejszych działań w zakresie zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach należą:

- uporządkowanie „starej tkanki” ruralistycznej poprzez właściwe zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- przebudowa budynków oraz pomieszczeń z przeznaczeniem na inne cele,

- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- wyremontowanie lub przebudowa budynków i infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,
- przebudowa przestrzeni publicznych: placów, parkingów, placów zabaw dla dzieci, małej architektury,
- tworzenie nowych miejsc rekreacji, terenów zieleni urządzonej,
- poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego, poprawa dostępności do sieci urządzeń infrastruktury technicznej,
- dla obiektów związanych z rolnictwem dopuszczanie również pozarolniczego wykorzystania istniejących obiektów do nowych działalności,
- przywrócenie przestrzeniom i budynkom należnej im roli w strukturze Gminy.

Obszarami potencjalnej rekultywacji lub remediacji są tereny złóż surowców naturalnych, w których eksploatacja kopaliny została zakończona lub zaniechana. Rekultywacja obiektów przemysłowych i poeksploatacyjnych powinna być zgodna z decyzjami urzędowymi dotyczącymi działań rekultywacyjnych lub remediacji. Potencjalne zmiany funkcji obszarów będą możliwe po zakończeniu prac rekultywacyjnych i określeniu docelowej funkcji obszarów, z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia terenu w dokumentach planistycznych.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” identyfikacja i delimitacja obszarów strategicznej interwencji odbywa się poprzez wskazanie terytoriów wymagających dedykowanej interwencji ze względu na szczególne problemy lub wyróżniające potencjały. Wobec tego do obszarów objętymi strategiczną interwencją w Małopolsce zaliczono:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – 6 miast wskazanych w SOR/ KSRR 2030;

- miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (warunkiem wsparcia będzie formalne zawiązanie współpracy);
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia;
- gminy zmarginalizowane – wynikające z SOR/KSRR 2030 lub z rozszerzonej analizy regionalnej (razem 62 gminy);
- miejscowości uzdrowiskowe;
- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000)².

Gmina Krynica-Zdrój została zaliczona do dwóch kluczowych OSI na poziomie regionalnym:

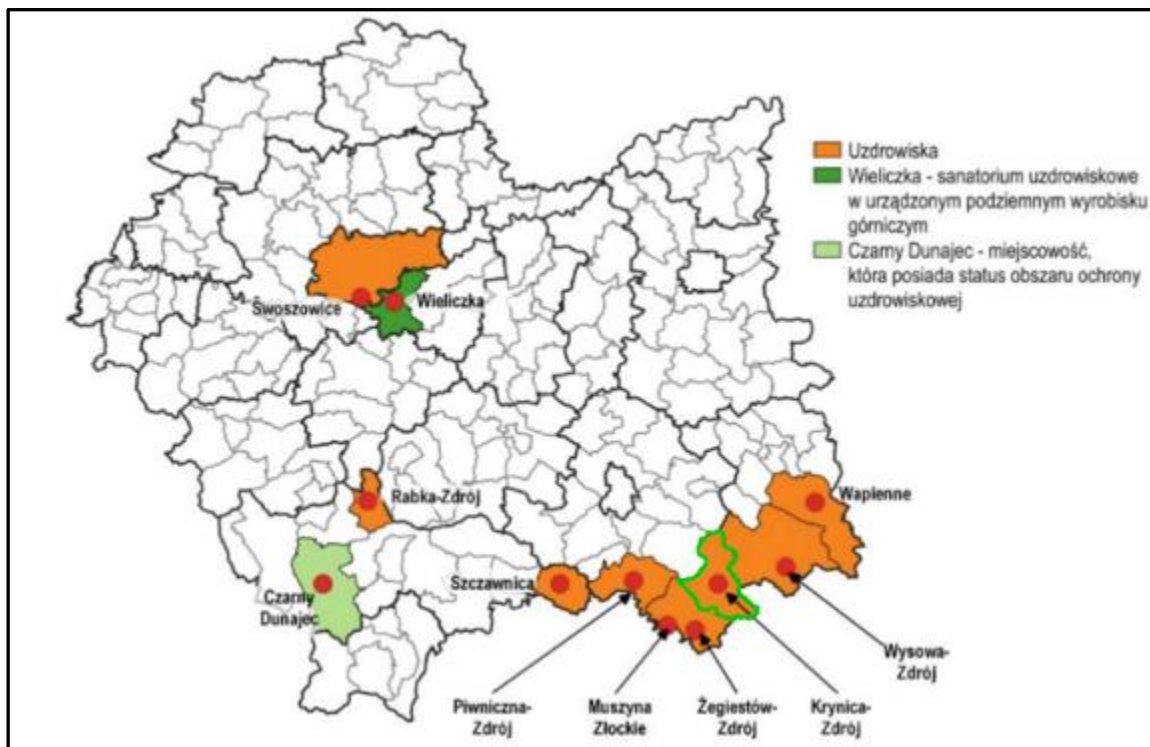
- miejscowości uzdrowiskowe;
- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000).

Miejscowości uzdrowiskowe - z uwagi na specyfikę województwa, bardzo ważne jest, aby interwencja kierowana była na obszary o szczególnych walorach i potencjale, a za takie niewątpliwie należy uznać miejscowości uzdrowiskowe. Małopolska to drugi wiodący region w Polsce z ofertą uzdrowiskową o uznanej tradycji i bogatej historii. Są to w większości historyczne kurorty, będące znakiem rozpoznawczym regionu, często o zabytkowej architekturze oraz doskonałym położeniu ze względu na walory klimatyczne, przyrodnicze i turystyczne. Miejscowości turystyczne są zlokalizowane głównie na obszarach górskich, które są obszarami o utrudnionym dostępie komunikacyjnym i ograniczonych możliwościach rozwoju przemysłu. Z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację na terenie województwa tej cennej formy leczenia, należy w kolejnych latach utrzymać wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej³.

² Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

³ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

Rysunek 11. Położenie Gminy Krynica-Zdroju na mapie miejscowości uzdrowiskowych w Małopolsce

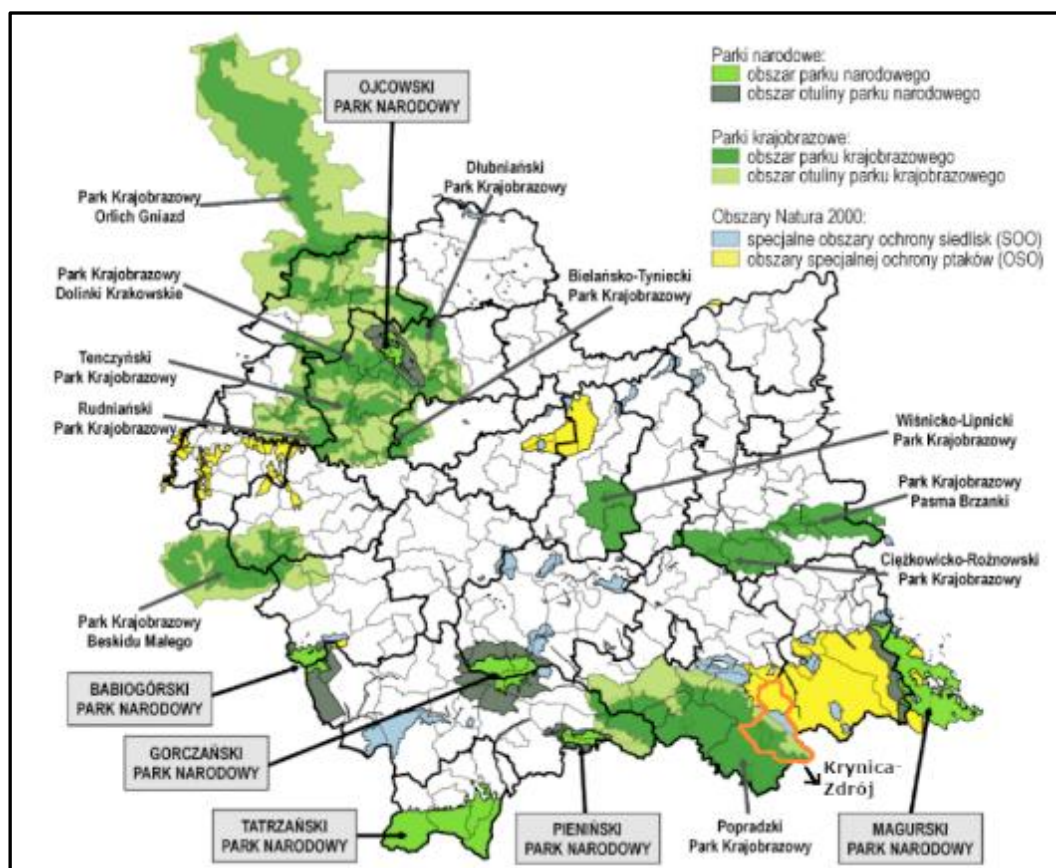

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa "Małopolska 2030"

Obszary prawnie chronione – specjalnym wsparciem objęte powinny zostać obszary prawnie chronione, takie jak np. parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000. Z jednej strony są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co niewątpliwie powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu województwa. Natomiast z drugiej strony, ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem mieszkalnym, ekonomicznym, rolniczym oraz leśnym tych i okolicznych terenów. Dlatego właśnie, poza dotychczasowym wsparciem w zakresie ochrony środowiska, szczególna interwencja z poziomu Województwa powinna zostać skierowana do gmin, na terenie których zlokalizowane są obszary prawnie chronione, jako rekompensata dla barier wywoływanych przez obostrzenia środowiskowe⁴.

⁴ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

Rysunek 12. Położenie Gminy Krynica-Zdroju na mapie obszarów cennych przyrodniczo

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa "Małopolska 2030"

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Krynica-Zdroju

Na terenie gminy Krynica-Zdroju nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy – Burmistrza Krynica-Zdroju.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy

strategii,

- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską w Krynicy-Zdroju,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Krynicy-Zdroju będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miejska w Krynicy-Zdroju będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Krynica-Zdrój (liderem i koordynatorem).

Tabela 12. Podział zadań realizacji Strategii

Burmistrz Krynicy-Zdroju	• koordynacja i stymulowanie działań; • integracja zasobów i interesariuszy;
Rada Miejska w Krynicy-Zdroju	• wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji Strategii; • pomoc przy podejmowaniu decyzji strategicznych;
Pracownicy Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju	• koordynowanie działań; • poszukiwanie źródeł finansowania; • monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji;
Komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego, gminne jednostki organizacyjne, ewentualni partnerzy	• realizacja działań.

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów)

wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji

statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Krynicy-Zdroju, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Krynica-Zdrój, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,

- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy⁵

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
1	2	4	5	6	7	8	9	10
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców i atrakcyjność turystyczna Gminy								
Cel operacyjny 1.1. Wysoka jakość i dostępność edukacji	Wyrównanie jakości nauczania w szkołach na terenie gminy							Środki własne i środki zewnętrzne
	Zwiększenie dostępności zajęć pozalekcyjnych i wsparcia specjalistycznego dla uczniów							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 1.2. Dostępność usług opiekuńczych dla dzieci, seniorów i osób niesamodzielnych	Zwiększenie dostępności żłobków i klubów dziecięcych							Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój usług opiekuńczych i stacjonarnych dla seniorów i osób niesamodzielnych							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięte usługi cyfrowe oraz technologie podnoszące jakość życia	Rozwój cyfrowych usług publicznych i inteligentnych udogodnień dla mieszkańców i turystów							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 1.4. Infrastruktura społeczna wzmacniająca tożsamość lokalną i atrakcyjność turystyczną	Ochrona i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego Gminy ⁶							Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój nowoczesnej infrastruktury rekreacyjnej ⁷							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel strategiczny 2. Zróżnicowana gospodarka lokalna oparta na przedsiębiorczości i potencjach Gminy								
Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta przedsiębiorczość oraz zróżnicowana gospodarka lokalna	Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i rozwój kompetencji mieszkańców							Środki własne i środki zewnętrzne
	Dywersyfikacja gospodarki i pozyskiwanie nowych inwestorów							Środki własne i środki zewnętrzne

⁵ Zamalowana kratka oznacza, że kierunek będzie realizowany w danym roku⁶ Odbudowa Teatru Zdrojowego ze środków zewnętrznych⁷ Budowa sztucznego toru saneczkowo-bobslejowo-skeletonowego ze środków zewnętrznych

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Cel operacyjny 2.2. Rozwinięty sektor turystyczny i uzdrowiskowy oparty na zasobach Gminy	Rozwój oferty uzdrowiskowej, wellness i turystyki zdrowotnej							Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój turystyki wiejskiej oraz promocja produktów związanych z lokalnym dziedzictwem							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel strategiczny 3. Bezpieczna i dobrze zorganizowana przestrzeń Gminy								
Cel operacyjny 3.1. Sprawny i zrównoważony system transportu na terenie gminy	Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu							Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój transportu publicznego oraz poprawa dostępności komunikacyjnej							Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój infrastruktury pieszej, rowerowej i parkingowej							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 3.2. Zrównoważone i odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią gminy	Zrównoważone planowanie przestrzenne i rozwój infrastruktury zabezpieczającej							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 3.3. Dostępne i atrakcyjne warunki mieszkaniowe	Wzmocnienie zasobu mieszkaniowego Gminy i poprawa dostępności mieszkań							Środki własne i środki zewnętrzne
	Wsparcie rozwoju mieszkalnictwa indywidualnego							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel strategiczny 4. Objęte ochroną i racjonalnie wykorzystane środowisko naturalne Gminy								
Cel operacyjny 4.1. Wzmocniona funkcja ekologiczna i rekreacyjnych potoków oraz terenów nadrzecznych	Zagospodarowanie potoków i terenów nadrzecznych							Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 4.2. Ochrona zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Ochrona zasobów wodnych i ograniczenie ryzyka powodziowego							Środki własne i środki zewnętrzne
	Szkolenia i działania edukacyjne dotyczące ochrony wód i dobrych praktyk rolniczych							Środki własne i środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdrój na lata 2026-2031

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
	Edukacja ekologiczna i klimatyczna mieszkańców oraz turystów							Środki własne i środki zewnętrzne
	Zrównoważone zarządzanie ruchem turystycznym							Środki własne i środki zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	15
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	15
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny	16
Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy	17
Tabela 5. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy	20
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	24
Tabela 7. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców i atrakcyjność turystyczna Gminy ..	27
Tabela 8. Cel strategiczny 2. Zróżnicowana gospodarka lokalna oparta na przedsiębiorczości i potencjach Gminy	32
Tabela 9. Cel strategiczny 3. Bezpieczna i dobrze zorganizowana przestrzeń Gminy	35
Tabela 10. Cel strategiczny 4. Objęte ochroną i racjonalnie wykorzystane środowisko naturalne Gminy	39
Tabela 11. JCWP na terenie gminy Krynicy-Zdroju	45
Tabela 12. Podział zadań realizacji Strategii	84
Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy	88
Rysunek 1. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Krynicy-Zdroju	13
Rysunek 2. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Krynicy-Zdroju	14
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – zagospodarowanie terenu oraz struktura sieci osadniczej	43
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – środowisko przyrodnicze	47
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – infrastruktura komunikacyjna	49
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – infrastruktura techniczna i zasoby geologiczne	52
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – osuwiska	53
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – tereny zagrożone ruchami masowymi	54
Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – infrastruktura społeczna	58
Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krynicy-Zdroju – środowisko kulturowe	60
Rysunek 11. Położenie Gminy Krynicy-Zdroju na mapie miejscowości uzdrowiskowych w Małopolsce	81
Rysunek 12. Położenie Gminy Krynicy-Zdroju na mapie obszarów cennych przyrodniczo	82